

SLOVENSKI NAROD

Izboj vsak dan popoldne izvešči nedelje in praznike. // Inserati do 80 petič vrt à Din 2, do 100 vrt à Din 2,50, od 100 do 300 vrt à Din 3, večji inserati petič vrt à Din 4.—, Popusti po dogovoru, inseratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENU GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Zavezniška fronta

od Kanala do Maginotove črte nezlomljena Francoska vojska se je po načrtu umaknila na nove obrambne postojanke za Parizom — Borbe se povsod nadaljujejo — Nepre- stan dotok angleške vojske in vojnega materiala v Francijo

London, 15. jun. s. (Reuter) Vse od morja pa do Maginotove črte se bitja tudi po izpraznitvi Pariza nadaljuje. Francoska vojska se je po načrtu umaknila na nove postojanke. Na več točkah pa so francoski oddelki včeraj izvedli tudi protinapade na nemško vojsko.

Istčasno prihaja preko Kanala v Francijo neprestanov nov dotok angleške vojske in vojnega materiala. Angleške čete se razvrščajo na zapadnem krilu nove zavezniške fronte. Sestavljene so iz prvovrstnih oddelkov in so silajno opremljene. Med njimi so volaki, ki so se nedavno borili v Flandriji pa tudi mnogi novinci, ki še niso bili na fronti. Vsi gredo v boj z odločeno in pogumom. Zavedajo se težke naloge, ki jih čaka. Deloma so nove angleške čete že dosegle na boljši. Sinoti je ob dolgem toku Seine prišlo do prvih bojev med novimi angleškimi oddelki in nemško vojsko.

Sicer je od včeraj z novih frontnih postojank malo podrobnih poročil. Edino z Maginotove črte poročajo, da so Nemci včeraj izvedli večji napad zapadno od Saale, podprt s tanki in letali. Kakor javlja že sinočnje francosko vojno poročilo, so Francozi ta napad z velikimi izgubami za Nemce odbili. Verjetno je bil to napad, ki ga omenja včerajšnje nemško vojno poročilo kot frontalni naval na Maginotovo črto. Namen napada je bil najbrže, da popolnoma zaposli posadko Maginotove črte in ji onemogoči, da bi poslela v borbo proti nemškimi oddelkom, ki skušajo prodreti do utrdb Maginotove črte z zapada. Ta poskus obkolitve Maginotove črte s strani Nemcev je zavzel včeraj že zelo velik obseg.

V spletnem je mogoče reči, da se je po dobro premišljenih načrtih vrhovnega poveljnika zavezniške vojske generala Weyganda kljub umikom posrečilo ohraniti zavezniško fronto še vedno intaktno. Zavezniški krogi odločno zanikajo vesti, da bi bila zavezniška fronta kjerkoli prebita.

London, 15. jun. e. Reuter objavila poročilo svojega posebnega dopisnika iz nekake južne angleškega pristanišča, da so v teku zadnjih dni odhajale ladje za ladjo, natrpane s člani novega angleškega ekspedicijskega zbora, ki je namenjen v Francijo. Anglija je poslala Franciji zopet izdatno pomoč. V novem ekspedicijskem zboru so volaki, ki so doživeli strahoto borb pri Dunkerqueu in novinci, ki gredo prvi v boj. Vsi so opremljeni z novo in popolno bojno opremo. Z njimi vozijo transportne ladje ogromne količine topov, kamionov, municije in drugega vojnega materiala. Te vojne formacije se vozijo iz angleških luk v sivo barvanih transportnih ladjah. Spremljajo jih močni oddelki angleškega letalstva in jih ščitijo pred napadi sovražnika iz zraka.

London, 15. jun. (C. Z.) Francoski ministrski predsednik Reynaud je v svojem govoru v četrti zvečer poudaril, da je francoski kolonialni imperij še nadalje osnova francoske obrambe. Viri vojskih in delovnih sil ter materiala v angleškem imperiju se niso bili doslej popolnoma mobilizirani. Toda v vsem imperiju delajo že tovarne noč in dan. Piloti se večajo in armade se organizirajo. Ni več tako daleč dan, ko bo vsa sila teza imperija in podpora Amerike padla z vso močjo na sovražnika. Ameriška letala se že bore v Franciji in so se doslej silajno izkazala.

Francosko vojno poročilo

Nekje v Franciji, 15. junija AA. (Reuter) Sinočnje poročilo francoskega vrhovnega poveljstva se glasi: Na vsem bojišču od morja do Ardenov se bitka nadaljuje, toda na gotovih točkah z manjšo srditostjo. Umik čet pariške armade, ki je bil napovedan v današnjem sporočilu, je bil izvršen po naših načrtih. Naše čete so večkrat izvršile protinapade. Sovražnik je davi začel zelo srdit napad z oklopnimi enotami in letalstvom na naše položaje zapadno od Saare. Napad je bil odbit z velikimi izgubami.

Zvesto na strani Francije

London, 15. junija s. (Reuter) Tako kanadska kakor južnoafriška, avstralska in novozelandska vlada so včeraj po padcu Pariza brzojavno obnovile svoja zagotovila francoski vladi, da bodo še nadalje ostale trdno ob strani Francije v borbi. Kanadski ministrski predsednik Mackenzie King je poslal francoskemu ministrskemu predse-

niku Reynaudu brzojavko, v kateri zagotavlja, da se Kanada jasno zaveda, kaj je v sedanjem trenutku potrebno. Poskrbela bo, da bo materialna in gospodarska pomoč stavljena brez odloga Franciji na razpolago.

Južnoafriški ministrski predsednik Smuts je brzojavil Reynaudu da se je Južna Afrika pripravljena do zadnjega boriti za svobodo, enako kakor Francija. Južna Afrika bo storila vse, da odvzame Franciji del bremena v sedanjih vojni.

Brzojavke slične vsebine sta poslala Reynaudu avstralski in novozelandski ministrski predsednik.

Po padcu Pariza

London, 15. jun. s. (Reuter). Poročila, ki prihajajo iz Pariza, pravijo, da so tudi po vkorakanju nemške vojske v Pariz ostali na svojih mestih francoski policijski oddelki, kakor tudi požarna obramba in nekateri uradniški pariške občinske uprave.

V Parizu je ostal tudi ameriški veleposlanik Bullitt in pariški kardinal. Se po vkorakanju nemške vojske so sinoči pozno v noč begunci trumoma zapuščali Pariz v zapadni in južni smeri. Mnogi begunci, ki so dospeli včeraj v Tours, pripovedujejo, da so jih 30 km zapadno od Pariza bombardirala in obstreljevala nemška letala. Več oseb je bilo ubitih in ranjenih.

London, 15. junija. (C. Z.) Vest o padcu Pariza je napravila v Angliji globok vtis. Vsi Angleži so priznavali Pariz kot kulturno središče sveta. Francija se je nedvomno oddvojila, da prihrani Parizu uničenje ter ga je zato prepustila raje brez borbe, ker je gledala v bodočnost ter je prepričana, da bo prišel dan, ko bo Pariz zopet središče idej človečanstva.

Francoska vlada v Bordeauxu

London, 15. jun. s. (Reuter) Zadnja poročila iz Francije javljajo, da je bil sedaj tudi Tours, ki je služil od ponedeljka dalje kot začasna francoska prestolnica, evakuiran.

Včeraj so nemška letala dvakrat napad-

Sedanja vojna se bo odločila na morju in v zraku

Angleški odgovor na poskus nove nemške mirovne ofenzive

London, 15. junija s. (Reuter) Podtajnik angleškega propagandnega ministrstva Nicolson je izjavil sinoči, da pričakuje sedaj angleški krogi nove mirovne ofenzive s strani Nemčije. Nicolson misli, da bo sedaj nemška vlada poskusila morda prepričati angleški in francoski narod, da ji ni namena namena podjarmiti, temveč da hoče Anglijo in Francijo samo razorožiti. Anglija naj bi tudi še nadalje obdržala svoj imperij, razen onih kolonij, ki bi si jih Nemčija bi po Nicolsonovem mnenju postavila obenem zahtevu, da Anglija opusti svoj demokratski sistem vladavine in sprejme vladno, ki bi jo imenoval Berlin. Prav tako bi morala

la Tours. Dan je bil letalski alarm in francoska lovka letala so stopila v akcijo.

Berlin, 15. jun. s. (DNB) Posebni poročevalci ameriškega radijskega sistema Columbia javlja sinoči iz Francije, da se je francoska vlada včeraj iz Toursa preselila v Bordeaux.

Angleška kraljica francoskim ženam

London, 15. jun. b. (Reuter) Sinoči ob 22. je imela angleška kraljica Elizabeta po radiu kratek govor v francosčini, naslovljen na francoske žene. Dejala je med drugim:

»Hotela bi nocoj sporočiti vsem francoskim ženam, materam heroičnih francoskih sinov, ki branijo francosko zemljo, da je trpljenje teh junakov tudi naše trpljenje. Ta trenutek mislim predvsem na vojake, a mislim tudi na vas, žene, ki pošiljate svoje misli k svojim možem, sinovom in bratom na bojiščih. Z vami sem v teh mislih tudi jaz, z vami so vse angleške žene.«

Nato se je kraljica spominjala svojega lanskega obiska v Parizu ter rekla: »Čutila sem tedaj biti srca vseh francoskih žena. To je bila ura veselja. Danes v urli trpljenja vam sporočam, da je vaše trpljenje tudi naše trpljenje. Vem, kaj ste izgubile doslej. Z menoj čutijo to vse britanske žene. Pred nekaj dnevi sem videla ranjence iz Dunkerquea. Navzlic trpljenju so bili polni zaupanja in na moje vprašanje, kako jim gre, so mi odgovorili pogumno: Ze gre. Sedaj vsa naša srca pričakujejo dan, ko bomo lahko vsi rekli z njimi: Sedaj gre. To upanje in ta pogum, ki sem ju videla pri teh ranjenih, sporočam tudi vam vsem v bodrilo: Zaupajmo v končno zmago!«

Angleško odlikovanje francoskih vojskovodij

London, 15. junija s. (Reuter) Kralj Jurij VI. je odlikoval več francoskih častnikov z visokimi angleškimi odlikovanji. Med drugimi sta bila odlikovana branila Dunkerquea admiral Abrial in general Blanchard, ki sta bila oba tudi povzdignjena v angleški plemiški stan.

Anglija svoje vojno brodogrje prepusti Nemčiji in Italiji.

K takemu načrtu je pripomnil Nicolson, da je sicer padec Pariza res velik uspeh za Nemčijo in udarec za zaveznike, da pa mora kmalu priti trenutek, ko bo nemškimi mehaniziranim in motoriziranim kolonom pri njihovem prodiranju zmanjkalo goriva in se ne bodo moge več udeleževati. Francija je lahko sigurna, da ji bo prišla Anglija z vsemi sredstvi na pomoč. Sedanja vojna se ne bo odločila na kopnem, temveč na morjih in v zraku, ko bosta angleški imperij in Amerika z vsemi silami posegla v borbo. Sedanja vojna se je pričela kot vojna strojev, končala se bo pa kot vojna značajev.

Ameriški kongres bo odgovoril na francoski apel

Zedinjene države bodo nudile zaveznikom vso materialno pomoč

New York, 15. jun. e. Ameriški radio je prenašal govor podpredsednika Garnerja, ki je med drugim izjavil, da se mora po govoru francoskega ministrskega predsednika Reynauda reči, da je Amerika v nevarnosti. Navedel je celo vrsto dokazov, da bi bila z zmago Nemčije ogrožena demokracija v Ameriji. Že sedaj se čuti v južni in severni Ameriki delovanje sovražnika, ki je naperjeno proti varnosti in interesom Amerike. Amerika mora pospešiti

obrambo na svojih tleh. Garner je dodal, da mora Amerika v svojem interesu izkoristiti odločitve angleškega ministrskega predsednika Churchilla, da se bodo zavezniški borili do zadnjega trenutka v Evropi. Garner zahteva, naj Amerika nudi vso materialno pomoč zaveznikom, dokler zavezniki ne bodo do zob oboroženi in tako rešili stvar v korist pravičnega miru na svetu.

Včeraj je predsednik Roosevelt sprejel novinarje, a je odklonil sleherni izjavo glede na izredno kritičen položaj. Izjavil je samo, da je reaktiviral odbor za obrambo Amerike, kar je že pomembno dejstvo. Po mišljenju iz uradnih krogov v Washingtonu bo sam ameriški kongres odgovoril na zadnji apel francoske vlade Ameriki. V političnih krogih menijo, da bo v odgovoru kongresa poudarjeno, da nacionalni interes preprečuje Ameriki, da bi stopila v vojno, a bo Amerika nudila brez pridržka vso svojo materialno pomoč zaveznikom.

Washington, 15. junija AA. (Havas) Novi Reynaudov poziv je prispel sinoči v Washington. Takoj nato je odšel zunanji minister Hull v Belo hišo, kjer je imel sestanek

s predsednikom Rooseveltom. Smatra se, da je razpravljal z Rooseveltom o omenjenem apelu.

New York, 15. junija AA. (Reuter) Predstavnik angleško-francoske komisije za nabave je izjavil, da je francoska vlada podpisala včeraj pogodbe za nabave vojnega materiala v vrednosti več milijonov dolarjev.

Šolanje ameriških letalcev

Washington, 15. junija AA. (Reuter) Vojni minister Woodring je sporočil, da se v programu za povečanje vojnega letalstva predvideva tudi izšolanje 10.000 moških na leto, od katerih jih odpade 7.000 na letalec.

Prve akcije zavezniške mornarice v Sredozemlju

Napad francoskih vojnih ladij na italijansko obalo — Italijanska križarka „San Giorgio“ potopljena

London, 16. jun. s. (Reuter) Iz Sredozemlja prihajajo prva poročila o udeleževanju zavezniške vojne mornarice. Medtem pa še ni poročil, da bi bila kjerkoli stopila v akcijo italijanska vojna mornarica. Pač pa so italijanska letala včeraj 10 km pred Malto napadla angleško vojno ladjo. Z ognjem protiletalskih topov je vojna ladja napad obdila.

Sinočnje francosko vojno poročilo javlja o napadu francoskih vojnih ladij na italijansko obalo.

Iz Kaira poročajo, da so zavezniške vojne ladje pred egiptsko obalo podvezle več operacij za zaščito trgovinskih ladij. Ponovno so bile napadene italijanske podmornice in odstranjene mine v bližini egiptске obale, ki so jih položili Italijani.

Naknadno javljajo, da so pri napadu na italijansko luko Tobruk v Libiji v sredo sodelovale tudi zavezniške vojne ladje. Italijanske obalne baterije so zavezniške vojne ladje brezuspešno obstreljevale. Sedaj je ugotovljeno, da je bila vojna ladja, ki so jo angleška letala zadela v sredo pred Tobrukom, 9000 tonska italijanska križarka „San Giorgio“. Ta križarka je bila zgrajena že pred 30 leti. Kakor znano, sta bili ob tej priliki zadeti tudi dve italijanski podmornici.

Madrid, 15. junija. AA. (Reuter) Neka italijanska podmornica, katero so preganjale angleške vojne ladje, se je zatekla v Algecir.

Madrid, 15. junija. AA. (Reuter) Angleške vojne ladje so napadle včeraj italijansko tovorno ladjo „Edo“ 6107. Omenjena italijanska ladja je nasledila pri Tenerifu na Kanarskih otokih.

Bombniki nad Trstom

Washington, 15. junija r. United Press poroča: Ponoči so se pojavili nad Trstom zavezniški bombniki ter so bombardirali tržaško luko in ladjedelnico. Bombardiranje je trajalo 1 uro in 15 minut, nakar so se letala oddaljila ter odletela proti severu, koder so nato bombardirala velike transformatorje na Opčinah, v Divači in pri St. Petru na Krasu. Druga skupina bombnikov je bombardirala ladjedelnico v Trzinu (Monfalcone), tretja skupina pa velike cisterne bencina v Benetkah.

Napad na Trst je prišel tako nenadno, da protiletalska obramba v začetku sploh ni stopila v akcijo. Baš v tem času je bil na kolodvoru, ki je blizu luke, vlak, ki je odhajal proti meji. Potniki so takoj zapustili vlak in se razbežali na vse strani, išoč primerna zaklonišča. Ena bomba je eksplodirala v neposredni bližini kolodvoru in so drobci prileteli na peron. Po še nepotrjenih vesteh, so angleška letala bombardirala tudi elektrarno na Plavah. Zdi se, da so zavezniški skušali na ta način ustaviti promet na elektrificiranih italijanskih železniških progah.

Po poročilih angleške admiraltete so angleške in francoske vojne ladje včeraj močno obstreljevale tudi industrijske naprave in železniške proge vzdolž severne in zapadne italijanske obale.

Zaradi vsakodnevnega bombardiranja Milana so italijanske oblasti odredile evakuacijo mesta. Posebni vlaki vozijo begunce v

vzhodne pokrajine, predvsem v Gorico. V Milanu smejo ostati samo delavci, nameščeni v velikih milanskih industrijah.

Francosko poročilo o bombardiranju

Nekje v Franciji, 15. jun. AA. (Reuter) V noči med 13. in 14. junijem so posebne formacije povodnih letal bombardirale in zažgale številne rezerve tekočega goriva na ozemlju Benetke. Druga formacija je metala letake nad Rimom. Naše vojne ladje so bombardirale industrijske naprave in železniške proge na italijanskem primorju.

Bombni napadi na Somalijsko in Abesinijo

Pretoria, 15. junija s. (Reuter) Južnoafriški bombniki so včeraj izvedli nov napad na italijansko luko Kisimaju v Somalijski. Zadetih je bilo z bombami več vojaških barak, na letališču pa so bombe zadale letališke zgradbe. Protiletalski topovi so bili prisiljeni k molku. Vsa letala, ki so se udeležila tega napada, so se vrnila v svoja oporišča.

Pretoria, 15. junija s. (Reuter) Oddelek južnoafriških strelcev je včeraj iz Kenije napadel italijansko obmejno postojanko v Abesiniji. Dva italijanska vojaka sta bila ujeta.

London, 15. junija s. (Reuter) Naknadno javljajo, da so italijanska letala poleg že javljenih 5 napadov na Malto napadla v četrti otok še trikrat. Povzročila pa so le malo škode. Pri enem izmed napadov sta bila ubita dva vojaka, dva civilista in en angleški letalec ter dva vojaka pa so bili ranjeni.

Bolgarske ladje ne smejo na Sredozemsko morje

Sofija, 15. junija e. Direkcija za vodni promet je izdala naredbo, s katero prepoveduje svojim ladjam plovbo po Sredozemskem morju. Ukijena pa ni plovba bolgarskih ladij v Črnem morju. Vse ladje s Sredozemskega morja se morajo vrniti v svoja pristanišča.

Španci v Tangerju

Madrid, 15. junija AA. (DNB) V Tangerju vlada popoln red in mir. Španska vojna oblastva so prevzela javna poslopja in vojaške naprave brez vsakega incidenta.

Italija v pričakovanju egiptске odločitve

V Rimu računajo z možnostjo angleške oborožene intervencije v Egiptu — Zadovoljstvo z zadržanjem Turčije, ki bo po angleških vesteh stopila v vojno le, če bo napadena

Rim, 15. jun. e. Še vedno je v ospredju vsega zanimanja političnih krogov v Rimu Egipt in njegovo stališče do Italije, oziroma do zaveznikov. V političnih krogih še vedno trdijo, da utegne priti slej ali prej do angleške oborožene intervencije v Egiptu in bi s tem tudi Egipt stopil v vojno. Na službenih mestih v Rimu ne žele govoriti o tem vprašanju, izjavljajo samo, da italijanska vlada doslej ni dobila nobenega obvestila o konkretnem stališču egiptске vlade.

Prav tako živahno je zanimanje političnih krogov v Rimu za sprejeto. V velikim zadovoljstvom je bila sprejeta vest o želji Turčije, da ostane nevtralna. V Rimu so demantirali vesti, ki jih je razširila neka agencija, češ, da so bile prekinitve gospodarske zveze med Turčijo in Italijo. Glede ostalih držav na Balkanu piše italijanski tisk s simpatijami. Gayda pravi, da je bila v Sviči z zadovoljstvom sprejeta Mussolinijeva izjava, da ne želi Italija razširiti vojne na druge sosednje države. Prav tako razpoloženo glede tega zagotovila s strani Italije vlada v Grčiji in v Jugoslaviji. Glede Turčije izjavljajo sicer zavezniški močan pritisk na turško vlado in češ, da do sedaj turško vlado, toda Turčijo se bo znala ogniti tudi temu pritisku. Glede Egipta, pravi Gayda, se je pričakovalo, da bo nastal kritičen položaj ob vstopu Italije v vojno. Zaradi številnih vojaških sil, ki jih je Anglija osredotočila v Egiptu, po mnenju Gayde v nevarnosti neodvisnosti Egipta. Dr. Gayda na pripominja, da Italija ni nikdar ogrozila te neodvisnosti.

Glede Tangerja, ki so ga zasedle španske čete, pričakuje v Rimu z zanimanjem. Kako bodo zavezniški odgovorili na to špansko pretno. Po mnenju političnih krogov v Rimu je Španija samo prehitela z začetkom Tangerja Francijo in Anglijo.

Turška zunanja politika nespremenjena

Carigrad, 15. jun. e. Na včerajšnji seji turškega parlamenta se je pretresal mednarodni položaj v zvezi z najnovejšimi dogodki v Evropi. O sklepih s te seje bo turška vlada objavila posebno izjavo v ponedeljek 17. t. m. Na seji je bila predložena deklaracija o turški zunanji politiki in o mednarodnem položaju. Deklaracija je bila soglasno odobrena. V deklaraciji je med drugim poudarjeno, da v turški zunanji politiki ni bilo nobene spremembe po zadnjih dogodkih v Evropi.

Japonsko-nizozemski incident

Tokio, 15. jun. s. (Ass. Press.) Japonska vlada je izročila nizozemskemu poslaniku protest, ker so bile Nizozemci 6. maja napadli neko japonsko ribiško ladjo.

O tem incidentu je podal včeraj v doboj ostrih besedah poročilo inozemskim novinarjem tudi podtajnik japonskega zunanjega ministrstva Tani. Ni pa povedal, kje se je incident primeril.

V ameriških krogih pozorno spremlja razvoj dogodkov.

Vojaški dopusti v Švici ukinjeni

Bern, 15. jun. br. (SDA.) Vojaško poveljstvo je odredilo, da se do nadaljnjega ukinejo vsi vojaški dopusti. Zabrani so tudi dosedaj običajni nedeljski obiski svojcev.

Rusija ni obljubila podpore švedski

Moskva, 15. junija AA. Poluradna agencija Tas objavlja uradno sporočilo, da je netočna vest agencije United Press, da bi bila sovjetska vlada obljubila švedski vladi podporo v primeru napada. Naglašajo, da so sovjetske uradne strani, da je ta vest popolnoma brez osnove.

Japonska prevzela varstvo nemških in italijanskih interesov

Tokio, 15. junija s. (Reuter) Japonsko zunanje ministrstvo je obvestilo angleško in francosko vlado, da je prevzela japonska varstvo nemških interesov v Singapuru in Hongkongu. Prav tako bo odslej japonska zastopala italijanske interese v Kanadi, nizozemskih kolonijah, Južni Afriki, Keniji in na Ceylonu.

Slovaške čestitke Hitlerju

Berlin, 15. jun. s. (DNB) Slovaški predsednik Dr. Tiso je poslal o priliki zavzetja Pariza kancelarju Hitlerju naslednjo brzojavko: Nепrestajni veliki uspehi nemške armade, ki so dosegli višek z zavzetjem

Zaščitna razstava v Ljubljani

Zanimanje za razstavo protiletalske zaščite, ki jo je ljubljanska mestna občina priredila na velesejmu, je tako veliko, da je razstava neprestano izvrstno obiskana. Poleg ljubljancov je vedno tudi dosti obiskovalcev s podeželja, kar je treba le pozdraviti. Vsi obiskovalci so soglasnega mnenja, da je razstava za vsakogar koristna in v velik prihodnosti takim, ki se se doslej za zaščitna vprašanja premalo zanimali.

Medtem je pa prišla tudi specialna razstava Dr. vojno tehnične zavoda v Obilježju v veliko zbirko plinskih mask, zaščitnih oblek ter priprav za umetno zamaglitev. Večkrat so na razstavi tudi praktične vaje za umetne zamaglitev in stari ljubljanci so kar ponosni na ljubljansko megljo, ki je nazadnje postala tako imenitna, da jo celo ponarejajo po vsem svetu.

Paviljon »Ne« je postal že premajhen in bo zato razstava razširjena tudi na paviljon »Je« na desni strani glavnega vhoda. Obistnovo ponovno opozarjamo, da na to veliko in lepiherno koristno razstavo ni prav nobene vstopnine.

London, 15. jun. e. Dopolnjen »Evening Standard« je sporočil, da je angleški veleposlanik v Ankari imel dolg razgovor s predsednikom turške republike in s turškim zunanjim ministrom. Ob tej priliki je bilo določeno definitivno stališče Turčije v sedanjem položaju.

Rusija za mir na Balkanu

V Rumuniji so z zadovoljstvom sprejeli imenovanje ruskega poslanika Lavrentijeva in poudarjajo moskovska prizadevanja za ohranitev miru v balkanskih državah

Bukarešta, 15. jun. e. V tukajšnjih političnih krogih so z velikim zadovoljstvom sprejeli vest, da je bil imenovan za sovjetskega diplomatskega zastopnika Lavrentijev. V teh krogih pravijo, da so se s tem odnosi med obema državama znatno zboljšali predvsem zaradi lojalnega sodelovanja Turčije.

Prvi uspeh nove ruske politike na Balkanu je bila ustanovitev gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Rusijo, nato pa imenovanje novega poslanika v Bukarešto, kamor je prišel prav Lavrentijev, ki je najboljši poznavalec balkanskih gospodarskih in političnih vprašanj. Lavrentijev imenovanje za Bukarešto se smatra v rumunskih političnih krogih kot izraz želje Rusije, da se mirno rešijo vsa sporna vprašanja med Rumunijo in Bolgarijo. V teh krogih se tudi trdi, da je Rusija v teku zadnjega meseca sporočila obema vojaščima se taboroma na zapadu, da ne želi, da bi se Balkan vmešal v sedanjvo vojno. Ob tej priliki je Rusija jasno pokazala na svoje interese v tem delu Evrope.

Tudi imenovanje diplomatskega zastopnika Italije v Moskvi se smatra v Bukarešti kot najboljši dokaz, da se je Italija odločila voditi svojo balkansko politiko v sporazumu z Rusijo.

V političnih krogih v Bukarešti so prebrani, da bo Rusija zastavila ves svoj vpliv tudi v Ankari ter turško vlado nagajala, da se bo izrekla kategorično za ohranitev miru na Balkanu.

Angleški veleposlanik je dopisniku izjavil, da želi Turčija ostati za vse čeno izven sedanjega spopada in bo stopila v vojno samo tedaj, če bi bila direktno ogrožena ali napadena. Niti Francija, niti Anglija nista Turčije silili, da bi stopila v vojno.

Pred imenovanjem novega ruskega poslanika v Sofiji

Sofija, 15. jun. e. Ker je bil dosedanjí sovjetski poslanik Lavrentijev imenovan za poslanika v Bukarešto, se v tukajšnjih diplomatskih krogih misli, da bo za novega ruskega poslanika v Sofiji imenovan Surti ali Majski.

Carigrad, 15. jun. e. Jugoslovensko rusko prijateljstvo je še vedno predmet političnih razgovorov v Turčiji. Temu prijateljstvu se pripisuje velik pomen. V političnih krogih pravijo, da je to prijateljstvo novo jamstvo za mir na Balkanu.

Naš poslanik pri kralju Karolu

Bukarešta, 15. junija e. Včeraj je naš novi poslanik v Bukarešti dr. Aleksander Avakumović svečano izročil svoja akreditivna pisma kralju Karolu. Svečanosti je prisostvoval tudi predsednik vlade Tatarescu s številnimi člani vlade.

V svojem nastopnem govoru je dr. Avakumović poudaril, da si šteje v čast, da mu je poverjena važna misija kot zastopnika jugoslovanske vlade v Bukarešti ter upa, da bo na odločilnih mestih našel na popolno razumevanje in vso pomoč pri izvrševanju misije, ki mu je zaupana za ohranitev miru in dosedanjega stanja v okviru balkanskega sporazuma.

Kralj Karol je izrazil svoje zadovoljstvo, da je bilo novemu poslaniku Jugoslavije poverjeno odgovorno mesto v Bukarešti v prizadevanju obeh držav, da se ohrani mir na Balkanu.

Kralj v gledališču

Beograd, 15. junija p. Snoči je Nj. Vel. kralj Peter II. prisostvoval predstavi v gledališču. Dajali so »Ivančo«. V spremstvu kralja je bil šef generalnega štaba general Kosić. Ko je kralj stopil v ložo, je godba zaigrala državno himno, publika pa je prirejala kralju prisrčne ovacije. Predstavi so prisostvovali tudi gojenci vojne akademije.

Jutri otvoritev kopališča v RETEČAH

Naše gledališče DRAMA

Sobota, 15. junija: Zaprti
Nedelja, 16. junija: Ljubim te. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Ponedeljek, 17. junija: Ljubim te. Red B

Zgodba mladega, bogatega Američana Percyja in mlade dame Eve je našla v Newyorovici dramatika, ki je znal napraviti iz nje odskočno učinkovito in zelo zabavno igro. V obeh vlogah bosta nastopila V. Jovanova in Jan. Kratočmar. Igre, katere namen je zabavati občinstvo, bodo vsi, ki ljubijo lažji repertoar, prav veselji. Kdor želi preživeti večer poln zabave in razvedrila, naj ne zamudi te vprizoritve! V nedeljo zvečer je predstava izven po znižanih cenah od 20 din navzdol.

OPERA

Sobota, 15. junija: Werther. Premierski abonma. Gostovanje hrvaške mezzosopranistke Elze Karlovčeve in Josipa Gotiča
Nedelja, 16. junija: Kleopatra. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol

Elza Karlovac in Josip Gotič bosta gostovala dr. v Massenotovem »Wertherju«, najdovoljšeji operni umetniški čustvenega sozvočja dveh src, ki jima usoda ni dala, da bi se našli. Dočim je Gotičeva odlična kreacija našemu občinstvu že dobro znana, bomo v Karlovčevi spoznali hrvaško umetnico visokih sposobnosti, ki je zadnji čas zbudila v Nemčiji izredno pozornost. Tako je prejela številne ponudbe za gledališke angažmaje in koncertne nastope z najboljšimi nemškimi dirigenti. Nocojšnja predstava velja za premierski abonma.

Svarova »Kleopatra« je nedvomno najuspešnejše izvirno operno delo poslednjih desetletij, porojeno iz žive skladateljeve invencije in izredno dobrega praktičnega poznavanja odskih zahtev. Zamilsel dejanja in glasbenega okvira je povsem monumentalna, ter tudi po izpeljavi nima v naši literaturi prave primere. Našo vesplošno pozornost vzbujajoč uprizoritev je zrealiziral C. Debevec, glasbeno naštudiral avtor, narče za novo, okusno inscenacijo pa je izdelal inž. Franz. Naslovno partijo poje Heybalova, Cezarja Janko, Antonija Franci, Potinosa pa Betetto. Opozarjamo, da bo zadnja uprizoritev »Kleopatre« v tekoči sezoni po znižanih cenah od 30 din navzdol jutri zvečer.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Vsemu prebivalstvu dravske banovine!

Vzvišena predsednica društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije Nj. kr. Vis. knežinja Olga je naslovila že 11. decembra 1939 na vse prebivalstvo v Jugoslaviji poslanico, v kateri je poudarjala izredni pomen društva Rdečega križa tako v mirnem času, posebno pa v primeru vojne. Ob koncu svoje poslanice je navedla:

»Sedanje razmere v svetu nam nalagajo vztrajno in naporno delo, da bomo pripravljeni za vsak primer Vzvišene in človekoljubne ideje Rdečega križa odgovarjajo plemenitim lastnostim našega naroda. Naše društvo dela čast naši domovini in je potrebno, da predstavlja tudi element njene moči. Zato se obračam na vse sloje našega naroda s prošnjo, naj pristopijo k društvu kot člani in tako pomnožijo vrste njegovih sodelavcev ter s posebnimi darovi v gotovini in naravi, katere bodo po navodilih glavnega odbora pobirali vsi odbori društva Rdečega križa v kraljevini Jugoslaviji, okrepijo njegovo materialno pripravljenost.«

V smislu te poslanice je dravski banovinski odbor društva Rdečega križa že decembra l. 1939 pozval vse svoje edince, naj pomnožijo agitacije za nabiranje rednih in podpornih članov ter nabirajo darove v gotovini in naravi. Ker na uspeh ni bil popolnoma zadovoljiv, smo se ponovno obrnili na svoje edince s tem pozivom.

Sedanja časi so pač tako resni, da nam nalagajo neodložljivo dolžnost, da takoj zastavimo vse moči za doseganje cilja, ki ga je imela s svojo poslanico pred očmi vzvišena predsednica našega društva, namreč da bo društvo Rdečega križa tudi v materialnem pogledu popolnoma pripravljeno izvrševati svoje naloge v resnem primeru.

Zato se obrača dravski banovinski odbor društva Rdečega križa na vse prebivalstvo dravske banovine z gorečim apelom, naj se vneto odzove prošnjam društvenih funkcionarjev in društvenih odborov v mestih in na deželi, ki bodo v teh dneh sodelovali pri akciji za zbiranje materiala in denarnih prispevkov.

Društvo Rdečega križa potrebuje predvsem posteljno opremo, perilo in sanitetne potrebščine, obvezovalni material itd. Skoraj v vsaki hiši in rodbini je nekaj takega materiala odveč na razpolago; zato bo lahko ustreči prošnjam naših požrtvovalnih nabiralcev. Kdor pa nima odveč nobene stvari, ki bi prišla v prid društvu Rdečega križa, naj pokloni vsaj svojim premoženjskim razmeram primeren dar v gotovini, s čimer bo omogočil nabavo za nevarnosti bodočih dni neobhodno potrebnih predmetov.

Ta naša akcija je zelo potrebna in nujna, ker nečemo prikrivati, da ima naš banovinski odbor na razpolago mnogo premalo bolniške opreme in sanitetnega materiala za resen primer. Nekaj materiala ima še iz prejšnjih časov, nekaj pa iz novejših dodelitev glavnega odbora Rdečega križa v Beogradu. Dasi je tudi naš banovinski odbor prav v zadnjih dneh iz svojih sredstev izdal nad 250.000 din za nabavo nadaljnjega neobhodno potrebnega materiala (posteljnega in telesnega perila, slamnjača, odeje, obvezilnega materiala, zdravil itd.), je vendar vse to, kar imamo na razpolago, mnogo premalo, da bi moglo le delno zadostiti, če nastopi sila.

Organizacije društva Rdečega križa v drugih banovinah so, kakor nam poroča glavni odbor, že mnogo storile v smislu omenjene poslanice Nj. kr. Vis. knežinje Olge. Tako so zlasti beograjski oblastni odbor, dunavski, vardarski in vrbski banovinski odbor Rdečega križa nabavili in nabrali zelo velike množice posteljnega in sanitetnega materiala.

Slovenija nikakor ne sme zaostajati za ostalimi banovinami! Prepričani smo, da bo tudi naša nabiralna akcija imela najboljši uspeh, ako se vsi zavedamo resnosti položaja, v katerem smo. Vsak naj po svojih močeh prisloži na pomoč društvu Rdečega križa in naj nikar ne odklanja prošnje naših požrtvovalnih nabiralcev in nabiralcev!

V Ljubljani, 12. junija 1940.
Dravski banovinski odbor društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije.

Najnujnejša oprema

ki naj jo imajo starši in otroci pripravljeno za primer izselitve

Ker izražajo mnogi starši željo, da bi objavili seznam najnujnejših predmetov, ki naj jih pripravijo matere in otroci za primer evakuacije, navajamo v naslednjem najnujnejšo opremo, ki naj jo imajo starši in otroci pripravljeno za morebitno evakuacijo:

1. Vsak naj ima pripravljeno najtoplejšo obleko in čevlje. Poleg tega pa naj pripravi še naslednje:

2. Za matere, ki bodo šle z otroki: nahrbtnik, vreča ali kovček, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, zimski ali letni plašč, predpasnik, 2 srajci, dvojne spodnjih hlače, 2 para nogavice, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zob, ščetka za čevlje, copate, sivanka, sukanec, gumbi, škarje, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, rojstni list, hrana za dva dni (vse našteto naj bo zloženo v zgoraj omenjenem nahrbtniku, vreči ali kovčku).

3. Za predšolske otroke: nahrtnik, vreča ali kovček, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, plašč, čepica, 2 srajci, dvojne spodnjih hlače, predpasnik, 2 para nogavice, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zob, ščetka za čevlje, copate, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, rojstni list, hrana za dva dni (vse našteto naj bo zloženo v zgoraj navedenem nahrtniku, vreči ali kovčku).

4. Za šolske in pošolske otroke:
a) za deklice: nahrtnik, vreča ali kovček, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, zimski ali letni plašč, čepica, 2 srajci, dvojne spodnjih hlače, 2 para nogavice, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zob, ščetka za čevlje, copate, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, rojstni list, hrana za dva dni (vse našteto naj bo zloženo v zgoraj navedenem nahrtniku, vreči ali kovčku).

Še o vlogu za Gradom

Vlomilec je odnesel za 60.000 din vrednosti

Ljubljana, 15. junija

Včeraj smo kratko poročali o izredno drznem vlogu, ki je bil izvršen v četrtki dopoldne v stanovanju zasebnice Sonje Nedeljkove za Gradom št. 11. Sedaj so prišli na dan razne zanimive podrobnosti, ki pričajo, da je bil na poslu izredno prevečan zlikovec, ki je bil po mu morale biti hišne razmere dobro poznane. Da bi bil varnejši in da bi imel pri delu večji mir, si je namreč zamislil stanovanja je dobro vedel, šlo pa mu je tudi za to, da izžabi hiše se sosedo Nedeljkove, ženo železničarskega uslužbenca Lucijo Černičevo. Ta je prešla dan pred vlogom dopisnico, na kateri jo je neka Ana Finc zaprosila, naj se zgleda naslednjega dne ob 10. zanesljivo na Vodovodni cesti št. 13, češ, da bo pomerila njenim hiškam obleko. Černičeva se je res pred 10. odpravila na Vodovodno cesto, kjer pa hiše št. 13 sploh ni našla in je videla, da je tamkaj le prazna parcela. Seveda se je takoj vrnila domov, kjer je tudi zvedela za drzni vlog, ki je bil izvršen med njeno odsotnostjo v stanovanju Nedeljkove.

Vlomilec je odnesel iz lesene šatule v kovček 16 tisočakov, odprl in prebrskal pa je tudi vse druge kovčke, iz katerih je pobral par briljantnih uhanov v vrednosti 10.000 din, briljantni prstan, vreden 5000 din, zlato zapestnico z različnimi okraski, zlato ovratno verižico, briljantni obesek, steklene koralde, zlat medaljon, srebrno lisičjo hoo, kupljeno v trgovini s kožuvinami Lapajne, iz omare pa ji je pobral še en tisočak in demarico, v kateri je imela Nedeljkova nekaj stotakov.

Policija, ki ji je bil vlog takoj prijavljen, je uvedla preiskavo in aretirala nekake osumljenca, ki so mu bile razmere v hiši znane in ki je tudi večkrat zahajal tja. Pri aretiranju pa aretiranec ni hotel

zgoraj omenjenem nahrtniku, vreči ali kovčku;

b) za deklice: nahrtnik, vreča ali kovček, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, letni ali zimski plašč, volnena jopica, predpasnik, naglavna ruta, 2 srajci, dvojne spodnjih hlače, spalna srajca, 2 para nogavice, žepni robci, milo, glavnik, 2 brisači, ščetka za zob, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, sivanka, sukanec, gumbi, škarje, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, rojstni list, hrana za dva dni (vse našteto naj bo zloženo v zgoraj omenjenem nahrtniku, vreči ali kovčku).

5. Za noseče matere velja isto kakor za ostale matere, le zase naj izpolnijo osebno perilo, ki ga potrebujejo, za porod pa naj pripravijo sterilni trak, lizol in vato.

6. Za dojenčke velja 12 plenice, povoj za popok, 3 do 6 srajč, 3 jopice, steklenica, cucelj, čepica, nepremočljivo platno, vazelin.

7. Za bolne otroke velja isto kakor za zdrave. Poleg tega pa naj pripravijo še takšne stvari, ki jih najbolj nujno potrebujejo pri zdravljenju in recepte.

Vse, kar je tu navedeno, tehta povprečno 5 do 8 kg in se da lepo zložiti v primerno velik nahrtnik, vrečo ali kovček. Zgoraj navedene stvari so najnujnejše. Lahko pa pripravite še druge reči, ki se vam zde potrebne, toda ne preobremenjujte se!

Predpise šolskih spriceval dobite brezplačno pri pristojnem šolskem upraviteljsstvu.

Za vsa pojasnila se obračajte na krajevne odbore Jugoslovanske unije za zaščito otrok ali pa na občino.

Vsak nahrtnik, vreča ali kovček naj bo na zunanji strani opremljen s točnim naslovom lastnika, razen tega pa naj st vsakdo napravi še seznam predmetov in opreme, ki jo ima v nahrtniku, vreči ali kovčku.

Jugoslovanska unija za zaščito otrok.

Boleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 15. junija: Vid
JUTRI: Nedelja, 16. junija: Jošt

DANESNE PRIREDITVE
KINO MATICA: Knežinja čaršava
KINO SLOGA: Jezdec fantom I. del
KINO UNION: Osemnajstletna
KINO MOSTE: Kraljica ritma in Amigo
KINO SIKKA: Ljubeczen dr. Meighana
SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO občini zbor ob 20. v dvorani Delavsko zbornice

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFISTI SPORED
VODSTVO NA RAZSTAVI G. A. KOSOVICH
MONUMENTALNI SLIK ob 11. dop. v Jakopičevem paviljonu. Vodi g. Jože Gregorič, bibliotekar umetnostnega seminarja ljubljanske univerze

DEZURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Kmet, Tyrševa c. 41, Trnovoč. ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7

MESTNO DEZURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote do 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Ulica 29. oktobra št. 7, telefon št. 41-52.

Mlada nezakonska mati — nedolžno obsojena zaradi detomortitisa!
Delo znamenitega češkega režiserja M. Cikána. z znamenitimi češkimi umetniki Hano Vitovo in L. Boháčem.

Kot dodatek: Prihod in bivanje sovjetske delegacije v Beogradu ob priliki podpisa trgovinske pogodbe s S.S.S.R.

Osemnajstletna

Krasen češki film — plod slovenske filmske umetnosti!
Ta film predstavlja na najrealnejši način na eni strani nesrečo mladega, neizkušenega dekleta in vse posledice ene same lahkomiselne ljubavne noči, na drugi strani pa vso zlobo in pokvarjenost človeške družbe.

KINO UNION, tel. 22-21
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 10.30 dopoldne ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Film najnapetějšíh prizorov, senzacij in pustolovščin!

Buck Jones

najpopularnejši kowboj divjega zapada

bič božji, ki dela red na zemlji, ki preganja ropanje banditov, kaznuje razbojništvo in teror zločinskih pustolovcev!

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Jezdec fantom

I. DEL.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

KNEGINJA ČARDAŠA

po nesmrtni opereti E. KALMANA.

MARTA EGGERT

Nova edicija.

Hans Söhner, Paul Hörbiger, Paul Kemp

KINO MATICA, tel. 21-24

Predstave ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

Uspešno delo Slov. planinskega društva

Ob občnem zboru organizacije slovenskih planincev, ki ima 31 podružnic, 11.134 članov ter nad 19 milijonov dinarjev premoženja

Ljubljana, 15. junija
Slovensko planinsko društvo je imelo v 1. 1939 skupaj 31 podružnic. Nadaljevalo je svojo akcijo za ustanovitev nove podružnice SPD v Kočevju. Pravila so že vložena in moremo pričakovati sklicanje ustanovnega občnega zbora v doglednem času. Pripravljalni odbor že posluje, obnavlja markacije in pripravlja izdajanje orientacijskega zemljevida za Kočevsko.

Statistika kaže, da je imelo SPD 1. 1938 rednih članov 7692, mladinskih članov 1913, članov akademikov pa 976, skupaj 10.761 članov v 1. 1939 je pa imelo 8116 rednih članov, 1947 mladinskih članov in 1071 članov akademikov, skupaj 11.134 članov.

Ob koncu lanskega leta je imelo SPD 483 članov več kakor 1. 1938. Rednih članov je bilo 154 več. Večji porast članov sta imeli podružnica SPD v Ljubljani s 153 člani in podružnica SPD v Radovljici s 38 člani. Večji padec članstva so imele podružnice SPD v Litiji (za 55 članov), v Škofji Loki (za 20 članov) in v Trzinu (za 20 članov). Glavni odbor je skušal sestaviti delovni načrt, kakor je bilo naročeno na zadnji skupščini, vendar ni uspelo izvršiti to delo tako, da bi imelo SPD korist. Večina podružnic ni navedla, ali bodo na razpolago finančna sredstva za akcije, ki jih želijo izvršiti.

Izkaznice samo nacionalno zanesljivim članom!

Sprejemanju rednih članov morajo podružnice posvečati posebno pozornost. Naša planinska organizacija kot nacionalno društvo uživa polno zaupanje državnih oblasti. Članska izkaznica je zadostno izkazilo pri posetu naših obmejnih gora, dolžnost SPD pa je skrbeti, da bodo imele izkaznice le nacionalno povsem zanesljive osebe ter da nudi članstvo SPD zadostno jamstvo o nacionalni neoporečnosti lastnika izkaznice. Nekatere podružnice so čistile vrste svojih članov. V bodoče bo moral vsak tujerodec predložiti odboru svoje podružnice jamstvo izjavo dveh nacionalno neoporečnih rednih članov, ki sta najmanj eno leto člana dotične podružnice in jamceta za slovensko narodnost novega člana. Glavni odbor je tudi naročil podružnicam, da morajo paziti na čistost slovenskega jezika.

Važnejša prireditev glavnega odbora SPD je bil planinski tabor dne 2. septembra 1939 na Pleševcu. Udeležilo se ga je okoli 300 planincev. Tabor je bil ponosna nacionalna manifestacija slovenskega planinstva. Letos bo planinski tabor v Kočevju, ako bodo zopet dovoljena javna zborovanja. Za sedaj ostane pri tem, da bo letošnji tabor na Stojni pri Kočevju.

Glavni odbor je uspešno organiziral kresove na večer pred sv. Cirilom in Metodoma. Za člane SPD hoče glavni odbor pridobiti vedno večje ugodnosti. Uspelo mu je dobiti ugodnosti za planince na raznih avtobusnih progah. Pri propagandi, ki jo opravljajo podružnice same, glavni odbor ni mnogo sodeloval, prav pa bi bilo, če bi podružnice prispevale krajše članke za objavo v časopisih.

Glede reorganizacije Zveze planinskih društev je glavni odbor sklenil, naj ostane neokrnjena sedanja Zveza planinskih društev kraljevine Jugoslavije, potrebno pa je, da se Hrvatje pritegnejo k sodelovanju v sedanji zvezi. Letošnji kongres zveze je naročil zvezni upravi, naj novi položaj društva na področju banovine Hrvatske prouči s stališča skupne organizacije in izdela, če se izkaže potrebno predlog o organizaciji zveze po načelu, ki nikakor ne sme oslabil nadaljnje skupno delo planincev.

65 planinskih domov, koč in zavetišč

Gradbene akcije so pri posameznih podružnicah v preteklem letu zastale zaradi pomanjkanja cenenege kredita. Društva imajo dovolj idealnih ljudi za izvajanje gradbenih akcij, a ne morejo odplačevati 9 do 12% obresti. Zveza planinskih društev je v resoluciji na kongresu v Ljubljani izrazila željo, da bi državni zavodi dali planinskim društvom brezobrestna posojila za postavitev novih planinskih postojank.

Vse podružnice skupaj imajo 65 planinskih domov, koč in zavetišč, izmed katerih je 35 oskrbovanih vse leto, 22 le poleti in 8 je zavetišč, ki niso oskrbovana. Lani je SPD pridobilo 3 nova zavetišča in sicer na Strojni pri Prevaljah, na Uskovnici in na planini Konjšca.

Na 65 postojankah je za planince na razpolago 480 sob, 1118 postelj v sobah in 1005 ležišč na skupnih ležiščih. Poset v planinskih postojankah SPD je bil lani povolnejši kakor predlanskim. Po vpisni knjigi je posetilo 1. 1939 planinske koč 94.948 turistov, 1. 1938 pa 84.063 turistov, torej lani 10.885 turistov več kakor predlanskim.

Stevilo posetov seveda ne ustreza dejanskemu stanju, ker moramo pristiati najmanj 50.000 turistov, ki se ne vpisujejo v spominjske knjige. Dobro razporejena propagandna služba je privabila Nizozemce, ki so v večjih skupinah posetili naše gore. Izostali so zaradi razmer Čehi. V letošnji sezoni pa moremo računati izključno samo na jugoslovanske turiste.

Pomembnejše gradbene akcije podružnic

Pri posameznih podružnicah so bile izvršene naslednje vidnejše gradbene akcije: Gradbeno delo osrednjega društva je s postavitvijo doma SPD na Komni in z izgraditvijo »Zlatoroga« doseglo začasni zaključek. V 1. 1939 je v glavnem skrbelo le za redno gradbeno vzdrževanje svojih dvasetih planinskih postojank in je imelo samo za popravilna dela izdatkov ca 56.000 din. Tudi v bodočih letih se bo moralo osrednje društvo omejiti v glavnem na najnujnejše gradbene popravila, pripravila pa že načrte za novo postojanko na Velem Polju in na Veliki Planini, kjer je kupilo večje zemljišče.

Na Golteh pripravlja savinjska podružnica novo postojanko »Petrov dom«, priprave so že v glavnem izvršene in sedaj je treba dobiti zadostna denarna sredstva. V Logarski dolini so bili elektrificirani Aleksandrovo dom, Tilerjeva koča in Piskernikovo zavetišče. Na Golteh je tudi že zgrajena dovozna cesta, kupljena dependansa Lesjakove kočice ter vse pripravljeno za napeljava vodovoda. Na iniciativo savinjske podružnice je banka uprava uredila hudournike na Korosci. Mnogo paznje je podružnica v Celju posvetila pogozdovanju, nasadila je v svojem narodnem parku na Okrešlju 2000 smrekovih sadik, pod Kopo in na Golteh pa 1000 smrekovih sadik. Celjani nameravajo v prihodnjih letih povsem preurediti dom na Korosci, postaviti v Logarski dolini nov sodobni planinski dom ter postaviti novo planinsko postojanko na Okrešlju.

Podružnica SPD v Mojstrani namerava na Kriških podih postaviti primerno zavetišče, ko bo imela na razpolago dovolj denarnih sredstev. Podružnica SPD v Gorjah je v Pokljuški luknji obnovila galerije. V načrtu te podružnice je, da postavi novo planinsko postojanko v bližini Mrzlega Studenca.

Na Golici oskrbuje obe postojanki podružnica SPD na Jesenicah ter ima mnogo skrbi za vzdrževanje obmejnih postojank, kjer je poset zaradi sedanjih razmer padel. Tudi Jesenčani se zanimajo za postavitev zavetišča na Kriških podih in bodo morda to akcijo izvršili skupno s planinci v Mojstrani.

Koča na Pesku, ki je last podružnice SPD v Slov. Konjicah, stoji na zemljišču razlaščenih gozdov; podružnica ima obilo truda in potov, da bi postala lastnica tega zemljišča z nakupom in zameno za drugo zemljišče, vendar doslej še ni uspela. V načrtu je zgraditev nove dependance pri sedanjih kočih na Pesku in postavitev primerne kapelice, po možnosti tudi kopališča v bližini sedanje planinske kočice.

L. 1909 je Zatrebniška občina odstopila Slovenskemu planinskemu društvu les za gradnjo Prešernove kočice na vrhu Malega Stola, ki je bila slovesno otvorjena 1. 1910. L. 1926 je bila koča razširjena in letos bo proslavila ta postojanka, ki jo upravlja podružnica SPD v Kranju, 30-letnico svojega obstoja. Pod Stolum je kranjska podružnica 1. 1939 slovesno odprla svoj novi Valvazorjev dom, ki ustreza vsem zahtevam planinske postojanke. V prihodnjih letih namerava podružnica SPD v Kranju napeljati električni tok v Valvazorjev dom in vodovod.

Kranjskogorska podružnica SPD namerava letos napeljati električni tok v kočo na Gozdu, ker 1. 1939 ni imela zadostnih denarnih sredstev. Z obnovitvijo avtomobilske ceste na Vrščje je ta postojanka mnogo pridobila.

Podružnica SPD v Novem mestu je kupila svet za novo planinsko postojanko na Paležu, zasilo pa je treba urediti zavetišče »Pri gospodini«. Na Gorjancih je potrebna primerna planinska postojanka ter je upati, da bo ta akcija letos uspela.

Na Boču snujeta novo planinsko postojanko podružnici SPD v Rogški Slatini in Poljčanah, ki sta izdelali načrte za nov planinski dom, zemljišče je pripravljeno, denarna sredstva so zbrana, vendar ne more priti do realizacije načrta, ker so med navedenima podružnicama spori. V korist planinstva bi bilo, da se nesoglasja čim prej odstranijo in da se čim prej pristopi k gradnji nove planinske kočice. Ako se podružnici ne bi moglo sporazumeti, naj bi zadevo uredil glavni odbor SPD.

Podružnica SPD v Prevaljah je na Strojni 1054 m pri Janežu uredila planinsko zavetišče s štirimi posteljami. Strojna je ena najlepših razglednih točk v okolišju prevaleške podružnice.

Na Begunjski ima podružnica SPD v Radovljici svojo postojanko Roblekov dom, kjer so se v preteklem letu izvršila razna popravila. Planinci z Bleda že dolgo stremijo za tem, da bi postavili novo planinsko postojanko na Pokljuki ter bodo v prihodnjih letih tudi izvršili svoj načrt, ko bodo razmere ustale.

Na Oslici je nameravala podružnica SPD v Rajhenburgu postaviti novo planinsko kočo, nabavila je že potreben les,

vendar so nato nastopile v društvu nezdružne razmere, akcija je padla v vodo, podružnica pa je kupljena les zopet prodala. Sedaj skuša dobiti v najem jovsko kočo na Plješevici. Potrebno bi bilo, da bi ta mlada podružnica, ki se je sele pred dvema letoma odcepila od podružnice v Zidanem mostu, vztrajala pri svojem načrtu in na Bohorju postavila planincem potrebno zavetišče.

Tamar je znan vsem planincem. Sedanja postojanka ni ustrezala, zato je rataska podružnica SPD kočo razširila in postavila udoben planinski dom ob vnožju našega ponosnega Jalovca.

Rusko podružnico SPD je lani doletela nesreča, ker je pogorela dependansa »Planika« pri Ruski koči. Marljivi planinci niso izgubili poguma, marveč so letos sklenili, da bodo postavili nov planinski dom pri Ruski koči, ki bo ustrejal vsem sodobnim zahtevam planinstva pozimi in poleti. Na Pohorje je speljana avtomobilska cesta in je dograjena do Ruske kočice, ki bo s tem mnogo pridobila. V načrtu je tudi postavitev planinske kočice pri Plošu-Bajgotu, čim bodo na razpolago potrebna denarna sredstva.

Podružnica SPD v Srednji vasi je oskrbovala dve zavetišču in sicer na Uskovnici in na Konjšci, ki sta bili v prvi vrsti namenjeni mladim planincem.

Na Ljubniku ob podružnici SPD v Škofji Loki zgradila razgledno teraso, vrh bo postal s tem še lepši in privlačnejši.

Na najvišjem vrhu Zasavja, na Kumu 1219 m, je trbovejska podružnica SPD prevzela planinsko zavetišče, treba bo še mnogo denarja, da bo ta sedaj zasila postojanka primerno urejena.

Pod Storžičem je pogorela planinska koča, podružnica SPD v Trzinu je kupila zemljišče, da postavi novo planinsko zavetišče v tem delu naših planin.

Nad Laškimi na Šmohorju bo letos postavljena nova planinska koča, ki jo gradi podružnica SPD v Zidanem mostu.

Na Dolenjskem je mnogo lepot ki so tudi ljubiteljem narave še malo znane

Slovenska dežela ima mnogo naravnih lepot, ki vabijo prijatelja narave v svoje okolje, da se naučijo čiste in svežega zraka ter spozna lepoto naše domovine. Našo Gorenjsko krase visoke gore s snežnimi vrhovi in bistra jezera, Notranjska se ponaša s podzemeljskimi čudeži, pa tudi Dolenjska ne zaostaja s svojimi prirodnimi lepotami. Le žal, da Dolenjska

V domu na Lisici bo vpeljana električna razsvetljava.

Podružnica SPD v Dravogradu ima kupljeno zemljišče za planinsko kočo na Košenjak u, ki jo bo postavila, čim bodo nastopile stalne razmere ob naši severni meji.

Pri Senjorjevem domu je mariborska podružnica SPD pridobila 11 ha sveta in sicer po zakonu o likvidaciji agrarne reforme.

Vse planine so na gosto preprežene z dobro markiranimi poti, potrebno pa je, da se markacije stalno obnavljajo. Osrednje društvo predlaga, da naj bi se preuredili sedanji način markiranja potov tako, da bi glavni odbor SPD centralno dodelil posameznim potem določene številke, ki bi označevale pot po markacijskih znakov.

Slavnostna številka Vestnika ob 40 letnici

Za izdajanje potrebnih planinskih publikacij društva nimajo denarja in tudi ne zanimanja. V knjižnicah in kočah ima SPD že 4517 knjig. Vso skrb posveča osrednje društvo Planinskemu vestniku. Letos bo izšla ob 40-letnici slavnostna številka Vestnika, ki je imel ob koncu lanskega leta 2090 naročnikov, to število pa se je doslej znižalo na 2063. Vsaj polovica članstva bi morala biti naročena na glasilo SPD. Pripravljeni so za izdajo izbrani spisi dr. Mihe Potočnika in tretji album planinskih slik. Osrednje društvo je izdalo tudi dva zemljevida in bo ob 50-letnici Vestnika slavnostno številko. Za arhiv je SPD pridobilo vso korespondenco dr. Frisauha. Za Dolenjsko pripravila novomeška podružnica izdajo vodiča. Pohorske podružnice so izvršile obsežno knjižno zbirko za obsežno prebivalstvo. Izdajo vodiča za Poljansko dolino in Selško dolino pripravlja podružnica v Škofji Loki.

Za planince amaterje ima osrednje društvo na razpolago dobro urejene temnice brezplačno. Ob 50-letnici ob osrednje društvo priredilo razstavo planinskih slik. V Trbovljah se planinci zelo bavijo z barvnimi fotografiranjem.

Lepe uspehe so dosegli člani SPD v zimski alpinistiki in v stmi alpinistiki. Alpinistični odseki pridno delujejo.

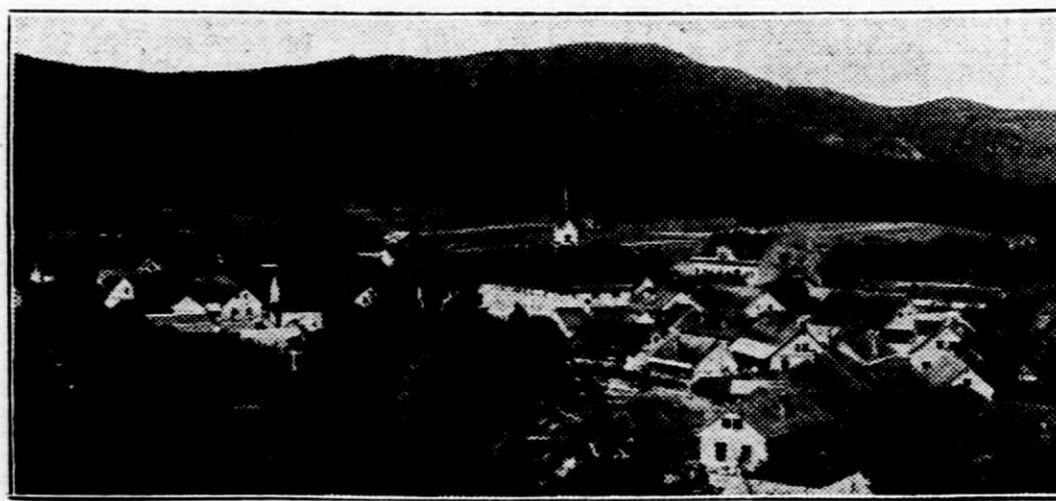
Propagandno delo je povoljno napredovalo. V mladinskih odsekih posveča SPD veliko pozornost vzgoji planinskega naraščanja.

Gospodarstvo SPD

Bilanca za 1. 1939 izkazuje 65.726 din akti ve in pasive. Račun izgube in dobička izkazuje 25.919 din dohodkov in izdatkov. Obracun reševalnega sklada izkazuje 79.265 din dohodkov in izdatkov. Gospodarsko poročilo SPD kaže, da znašajo skupni izdatki vseh podružnic v teku lanskega leta 1 mil. 518.444 din in so se znižala namram 1. 1938 za 1.357.657 din, kar izhaja iz mnogo nižje postavke za gradnjo novih postojank. Skupnih dohodkov je bilo 1.580.568 din. Razlika med dohodki in izdatki je 62.214 din v dobro podružnic. Celotno premoženjsko stanje SPD kaže skupna postavka aktiv v višini 19.160.000 din, skupne pasive pa znašajo 4.201.888 din.

biti v svoje okrilje v mnogo večjem številu, kakor doslej. Predvsem bi bilo potrebno, da obiskovalcem nudimo vse potrebne udobnosti, ki naj jih spremljajo že priznana dolenjska skupnost in prijaznost in ustrežnost, in da se potrudimo odkriti vse naše zanimivosti ter jih napraviti privlačne.

Mnogi dolenjski kraji so že znani in jih

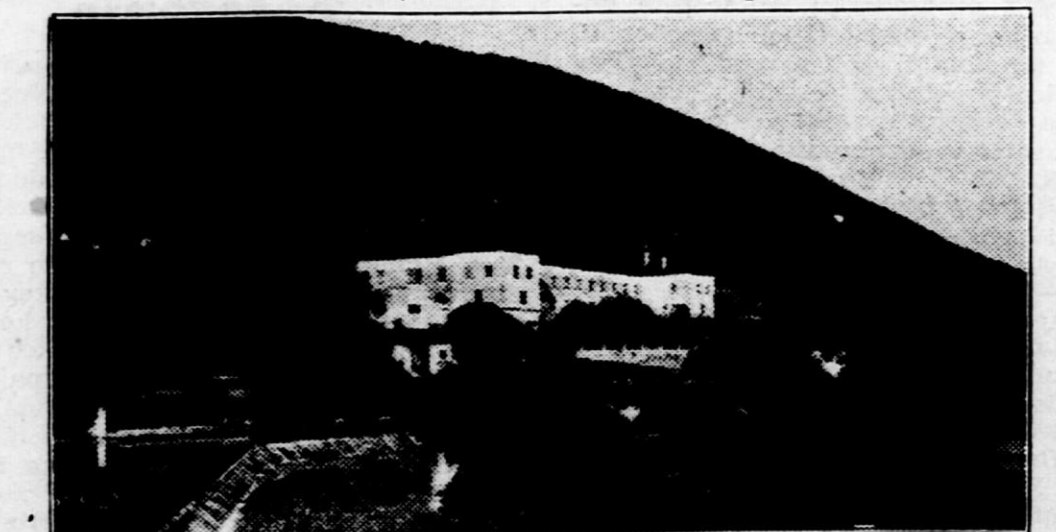
Dolenjske Toplice

po svojih naravnih lepotah in izrazitih dolenjskih posebnostih še ni deležna tiste pozornosti ljubiteljev narave, ki bi jo zaslužila. Temu se ni treba čuditi, saj se tudi mnogi niti ne zavedajo vrednosti svojih naravnih lepot.

Vsa Dolenjska s svojim valovitim svetom, vinitskimi griči, plodnim poljem in zelenimi travniki, obsežnimi gozdovi, z mir-

tudi že mnogi obiskujejo, mnogo pa je naravnih lepot in zanimivosti, ki so še kaj malo znane. Če bi te redke posebnosti imele drugi kraji, bi jih znali dobro izkoristiti in jih priljubiti naravo ljubčemu občinstvu.

Ena izmed teh redkih posebnosti je »Ledena jama« v Kočevskem hribovju. Ta jama je pri vasi Kunčenu. K njej se la-

Grad Soteska ob Krki

nični potočki in s svojim bisernim, temno zeleno in rib poje Krko, kakor tudi s svojimi nepreviškimi gozdnatimi gorovji, je sen sam paradiz.

Dolenjska ima zaradi svoje ljubkosti in mlkavnosti vse pogoje za razvoj tujekostnega prometa. Čeprav je danes pozornost ljubiteljev narave obrnjena po večini na Gorenjsko in druge kraje naše lepe Slovenije, bi jih vendar mogli Dolenjski privla-

bico pride od več strani, a največ užitka najde ljubitelj narave, če ubere pot na Dol. Toplice in od tu na Podturn, odkoder vodi dobro uvožena cesta v Podstenice. V Podstenicah, kočevski vasi, je planica za ganezno trgovca Globokčnika in urad državne uprave razlaščenih veleposredov Auersperga. Iz Podstenic se vije po samotnem gozdu med tisoč smrekami in bukvami lepa gozdna pot proti vasi Kunčenu.

Tla krije gost zelen mah, sočna trava in gozdne cvetice, kar napravlja pot zelo mi-kavno. Nebroj dreves raznih velikosti, starosti in oblike, bele z mahom porasle skale, male senožeči s pisanimi cvetlicami krašajo pot. Po uri hoda se zjasni gozd in popotnik ima razgled na daljne hribe. Od tu ni več daleč do Kunčena. Na severni strani se vidi še razvaline gradu Kunčeni, ki je bil nekoč last grofa Kunta.

Od Kunčena vodi pot po dolinah in jarkih k »Ledeni jami«. V bližini je pašnik, ki hubeznivo vabi k počitku, da se potnik ohladi, preden pritoji k jami. Ob robu jame so velika, naravno obokana vrata, skozi katera se vidi globoko v jami skale in kosi ledu. Steza v jamo je zelo strma in gladka. Kolikor globlje se pride, tem hladnejše je. Jama je 101 m dolga, 80 m široka in 57 m globoka. — Ob potresu 1. 1895 je padlo mnogo skalovja s stropa na tla in tam zamrznilo v ledu. Tu se dobe tudi stara in z mahom porasla debla, med katerimi se bleščijo kosi letu; dobe se tudi ledeni kapniki. Na levi strani pa je zamrznjeno lesketajoče se jezero, v katerem leži mnogo debel. Zada na steni se vidi različne ledene podobe in kapniki, za temi pa se sivi ledeni zastor.

Za zastorom pelje ledena steza pod ledeno jezero, kjer je mnogo med ledom z zamrzlim mahom poraslih debel.

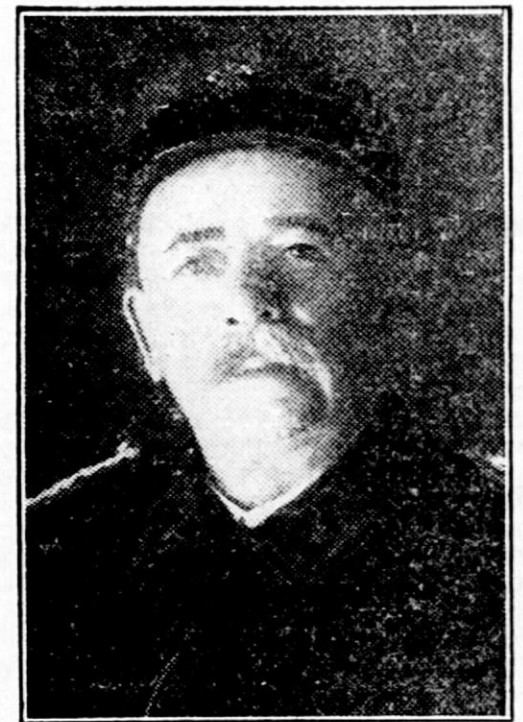
Po povratku iz jame nas vodi lepa gozdna pot v pol ure oddaljeno vasi Rdeč kamen, ki je dobila ime od rdečega apnenca, ki se s svojimi kremenčevimi žilami lepo sveti.

Precej strma in kamenita pot vodi popotnika na Toplo reber, nad katero se vzhiguje hrib Sv. Peter s cerkvico, ki je Dolenjem priljubljena božja pot, kamor zlasti o sv. Petru prav radi prihajajo iskati tolažbe in utuhe. Pri Sv. Petru je ena izmed najlepših razglednih točk Dolenjskega gričevja. Na severu se vidi Julijske Alpe in Karavanke s svojimi snežnobelimi vrhovi, na zapadu Snežnik, na jugu in vzhodu stajarski in hribovje, spodaj pa se vije med travniki in lepim rodovitnim poljem lena Krka. Vidi pa se tudi Novo mesto in Žužemberk. Od tu se pride v pičli pol uri hoda v Soto ko, odkoder smo v eni uri zopet na izhodni točki ali pa tudi na železniški postaji Strazha—Toplice. Med potjo se potnik lahko na Gor. Polju v gostilni Kline pokrepča z dobroti prežbo.

Zlata poroka

Ljubljana, 15. junija

Jutri bosta praznovala zlato poroko daleč naskok znani bivši vratar tobačne tovarne g. Karol Lavrenčič in njegova soproga Marija. Zlatoporočnica, ki sta oba iz bližnje mariborske okolice, iz Kač oziroma Studencev, sta v svojem zglednem zakonu vzgojila devet otrok, ki sta jim znala vsem preskrbeti poklice, v katerih se marljivo udeje-

stvujejo. Gospoda Lavrenčiča se posebno spominjajo tisoči uslužbencev in uslužbenk, ki so bili kdajkoli v teku let, ki jih je preživel v tovarni, tamkaj zaposleni, kajti Lavrenčič je stopil v pokoj šele 1. 1930 po 45 letih vestne službe. Jubilant se je mnogo udeleževal tudi v gasilstvu. Dolgo vrsto let je bil načelnik tovarniške gasilske čete pa tudi član župnega načelstva. Jubilantu, ki bo v kratkem praznoval tudi svojo 75letnico, in njegovi soprogi želimo, da bi praznovala po zlati poroki tudi še naslednji poročni jubilej.

Slovenskim županom!

V blagajno Protituberkulozne zveze prihajajo prvi tisočaki za sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov. Žal pa je zveza prešla tudi že prva obvestila, da njeni prošnji poedine občinske uprave zaradi pomanjkanja sredstev ne morejo ustreči.

Zveza je prepričana, da bo odklonilnih sklepov zelo malo in samo od strani najbolj revnih kmetskih občin. Ogromna večina slovenskih občin pa bo pokazala, da njih uprave dobro razumejo, kaj pomeni za mali slovenski narod jetika. Slovenski župani bodo ponovno pokazali, da so oni res nosilci slovenske socialne in kulturne vzajemnosti in resnični predstavniki našega narodnega občestva, ki je polno plemenitih vrlin. Naš narodni ponos, naša čast zahtevata, da prošnja Protituberkulozne zveze slovenske občine v polnem obsegu ugodno. Ne mislite, da prosijo zveza, prosijo upadli, bedni in revni bolniki, njih ubogi otroci in skrbne žene!

Zveza je poslala vsem slovenskim županom prošnjo, naj prispevajo v breme občinskih proračunov za sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov po 1000 din, zdi pa se, da mnogo občin teh prošnji ni razumelo tako kakor so bile napisane, ter jih niti niso vzele v pretes. Čas hiti, potrebe so z vsakim dnem večje in ni izključeno, da jih bodo sedanji resni časi podvojili, če ne celo potrojili. Zato prosijo zveza vse župane, naj z ugodno rešitvijo teh prošnji ne odlašajo. Ne smemo izgubiti vere, da bi nad 400 slovenskih občin ne bilo posebnih za ustanovitev sklada, ki naj dosedje že v doglednem času vsaj 500.000 din.

Zato se zveza ponovno in nujno obrača na vse slovenske župane in odbornike občinskih uprav s prošnjo, naj se v pojmovanju zveznih ciljev čim prej odzovejo njenim pismom.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani, dne 15. junija 1940. Tajnik: dr. France Debevec s. r. Predsednik: dr. Joža Bohinjec s. r.

DNEVNE VESTI

— Uvedba sobotnega poštepnega vlaka na Gorenjsko. Od danes naprej vozi vsako soboto in dan pred praznikom poštepnega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 14.36, se ustavi v Škofji Loki, Kranju, na Otočah, v Lescah in na Jesenicah, kamor pride ob 16.10. Tam ima direktno zvezo v Rateče-Planico, kamor pride ob 17.18 in v Bohinjsko Bistrico s prihodom ob 17.01.

— Uvedba sezonskih brzih vlakov med Ljubljano in Beogradom. Danes se uvedeta na progi Ljubljana-Beograd sezonska brza vlaka, ki sta bila zlasti poslovnemu svetu dobro znana že v prejšnjih letih. Iz Ljubljane bo odhajal prvi vlak ob 22.10 ter prihajal v Beograd ob 8.10. Iz Beograda bo odhajal ob 20.58 ter bo v Ljubljani ob 7.40. Vlak iz Ljubljane ima direktni vagon za Subotico, na povratku se mu priključi tudi poseben subotički vagon. Za primer dobrega obiska obeh vlakov je možno, da se podaljšata do Jesenic, ter je sedaj le naloga naše javnosti, da s svojo uporabo teh vlakov pokaže, kako potrebna sta oba vlaka.

— Kontrola zalog blaga. Trgovinski minister je včeraj izjavil novinarjem, da je ministrski svet na njegov predlog sprejel uredbo o kontroli zalog blaga. Ta uredba vsebuje naslednje najvažnejše predpise: Popisane bodo vse zaloge blaga in sirovin pri izvoznikih, trgovcih na debelo in pri predelovalcih. Kontrolirali bodo promet s temi artikli na podlagi obveznega prijavljenja prodaje, in prepovedana bo spekulacija s temi artikli. Te odredbe so bile potrebne zaradi razširjenosti vojne na Sredozemsko morje, ker je naše gospodarstvo zaslo v izredno kritičen položaj. Naša država je odrezana od držav, ki so nas zalagale s sirovinami in kolonialnim blagom. Zato je potrebna kontrola nad zalogi vsega blaga in spekulacije ter skrivanje blaga bodo strogo preganjani.

— Izdelovalcem in prodajalcem naprav za uporabo domačega pogonskega goriva. Skoraj vsak dan se obrača mnogo interesentov na odbor za propagando domačih pogonskih goriv pri ministrstvu za gozdarstvo in rudnike za pojasnila, katere tovarne se bavijo z izdelavo, prodajo in montažami plinskih generatorjev za stabilne instalacije in motorna vozila, kakor tudi naprav za uporabo zemeljskega plina metana. Da bi razpolagal odbor s točnim seznamom vseh izdelovalcev in prodajalcev, ki bi mu služil za informacije zainteresirani javnosti, je potrebno, da mu v svojem lastnem interesu čim prej dostavi naslednje podatke: 1. naziv in sedež podjetja; 2. katerim svrhom služijo generatorske naprave: stabilne motorne instalacije, motorna vozila, traktorji; 3. po katerem sistemu izdeluje (prodaja) naprave; 4. za inozemske konstrukcije naj se navede sistem, a za lastno konstrukcijo priloži prepis patentnega lista; 5. za katero vrsto goriva je generator izdelan (les, oglje, lignit, črni premog itd.); 6. ali izvršuje predvidene za uporabo plina metana; 7. cene plinskih generatorjev kakor tudi preureditev za uporabo plina metana. Navedene podatke naj se dostavi odboru za propagando domačih pogonskih goriv pri banki upravi v Ljubljani, Kongresni trg 1-1. (Avtoklub).

— Odtegnitev starih srebrnih kovancev po 10 din. 31. maja so začeli jemati iz prometa stare 10dinarske srebrne kovance. Razširilo se je vesti, da Narodna banka plačuje za kovanice, ki so bili kovani v Franciji in ki so označeni pod tekstom »10 din. z dvema nepravilnima črticama kot znakom kovanice, nekoliko več, čista vsebuje več srebra. Narodna banka demantira te vesti. Hkrati sporoča, da bodo zamenjavali stare kovanice v podružnicah Narodne banke in centrali ter pri državnih finančnih ustanovah ali pari do določene rok. Med stari kovanci ni nobene razlike glede vsebine srebra.

— Vzlogi imajo še 3100 vagonov sladkorja. Po sporočilu prodajne centrale za sladkor je bilo na dan 11. t. m. v zalogi še 3100 vagonov starega sladkorja, kar je vsekakor dovolj do nove kampanje, to se pravi do 15. septembra. Lansko leto smo povprečno porabili na mesec 750 vagonov sladkorja, zdaj pa lahko porabimo po 885 vagonov. Kljub temu so nekateri trgovci in konzumenti začeli delati zaloge v strahu, da bo sladkor pošel. Zaradi tega je prodajni centrali prepovedano izdajati nakaznice tovarnam za prodajo nad označeno količino, da bi sladkorja na tržiščih ne začelo primanjkovati.

— Kontingenti za izvoz prašičev v Nemčijo in Slovaško. Za prihodnji teden od 16. do 22. t. m. so odobreni naslednji kontingenti za izvoz prašičev v Nemčijo. Izvozniki, za druge in živinorejci smejo izvoziti skupno 2.100 živali ali 42 vagonov, v Slovaško pa 19 vagonov ali 950 živali, državam.

— Cene našega sadja in povrtnine za Nemčijo. Pristojne nemške oblasti so določile naslednje cene našega sadja in povrtnine: jagode 100 kg 50 mark, lubušične češnje 40, druge češnje 30, marek 38 in krompir 14. Te cene veljajo franco-jugoslovensko nem. meja. Dovoljene so nekoliko višje cene za češnje, ki so odposlane v hladilnih vagonih in sicer po 6 mark za vsakih 100 kg.

— Odhod naših sezonskih delavcev v tujino. Kakor vsako leto potuje tudi letos večje število naših sezonskih delavcev iz Medimurja in Prekmurja za delom v razne naše kraje pa tudi v tujino. Večje skupine delavcev so odpotovale v četrtek zvečer iz Dolnje Lendave in Murske Sobote v Nemčijo. Med njimi je bilo tudi več žensk. Za poljska dela v inozemstvo so iskali delavce v starosti nad 40 let in delavke nad 21 let. Letos ne bo odpotovalo v inozemstvo toliko naših delavcev, kakor prejšnja leta, ker lažje bodo delo v naši državi.

— Začetek trgovinskega prometa med Rusijo in Jugoslavijo. Po izjavi trgovinskega zastopnika Rusije v Sofiji Dimitrijeva spada zdaj Jugoslavija v njegov gospodarski rajon. Rusija je prodala Jugoslaviji že okrog 20 filmov in nekatere druge artikule. Ustvarjeni so najboljши pogoji za razvoj gospodarskih odnosov med obema — Sovjetska Rusija se zanima za boks iz Dalmacije. Sovjetski inštitut za nabavo sirovin »Siorovimp« je poslal lastnikom boksitnih rudnikov v Dalmaciji brzojavko, naj mu čim prej pošljejo ponudbo za nabavo boksitne rude za sovjetsko Rusijo. Brzojavko je prejela družba »Monte Promina«. Ker ta družba nima boksitnih rudnikov, je brzojavko predala družbam »Adria boksit« in »Continental«. Ti družbi bosta poslali Sovjetskemu inštitutu ponudbe.

— Sarajevski okrožni urad za zavarovanje delavcev dobil komisarija. Minister za socialno politiko je razrešil dolžnosti člane ravnateljstva pravnega in nadzornega od-

bora Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Sarajevu, in imenoval komisarija dr. M. Radovića, namestnika državnega tožila v Sarajevu.

— Zidanje največjega skladišča soli v Sisku. Na železniškem zemljišču v Sisku bodo sezidali skladišče soli v naši državi in praviljalnih del so se že lotili. Skladišče bo 130 m dolgo, 36 m široko in 16 m visoko. Prostor za skladišče je dobro izbran tik ob železnici in ob plojni reki Kolpi.

— Redna plošna na progi Sušak-Dubrovnik. Iz sušaškega pristanišča je včeraj odplul v Split redno parnik »Ljubljana« na svoji progi Sušak-Dubrovnik. Po vestih iz Splita bo parnik redno nadaljeval promet.

— Pomorski promet z Italijo. Italijanski parnik »Morosino«, ki je doslej vzdrževal promet med Dubrovnikom in Trstom ob četrtih in nedeljah, v četrtek ni več prišel v Dubrovnik. Po nekaterih vestih bo redni promet med našimi in italijanskimi pristanišči kljub vsemu vzpostavljen.

— 18.000.000 din za banovinsko bolnico v Splitu. Banska uprava v Zagrebu je odobrila kredit 18.000.000 din za dogotovitve poslopij banovinske bolnice v Splitu. Ta denar bodo porabili za več paviljonov, med njimi za popoln kirurški oddelek.

— Mrtvilo v sušaški luk. Mornariški in trgovski promet v sušaškem pristanišču je skoraj povsem zastal, odkar je Italija vstopila v vojno. V luk ni nobene tuje ladje, pa tudi domače so redke, samo tiste, ki vzdržujejo lokalni promet. V pristanišču je bilo doslej zaposlenih okrog 2000 delavcev, ki so zdaj v zelo kritičnem položaju in brez zaposlitve.

— Vis dobi radijsko emisijo postajo. Na Visu se zdaj mudi komisija poštnega ministrstva in poštnega ravnateljstva, da bo izbrala prostor za radijsko emisijo postajo. Vis bo dobil z novo postajo telefonsko zvezo s kopnim. Sedanje telefonske zveze so bile pogosto pokvarjene. Stroški za novo postajo bodo znašali 180.000 din.

— Če hočete biti točno in najhitreje obveščeni o najnovejših dogodkih, morate svoj radijski sprejemnik izbrati racionalno in biti točno poučeni, kdaj najvažnejše evropske postaje oddajajo poročila. Zadržite se na ogled eno številko »Našega vala« in takoj se boste prepričali, da vam je tako skrbno urejena radijska revija neobhodno potrebna. Številka za prihodnji teden prinaša poleg drugega zanimivega gradiva poročilo »Kako je zdaj z zagrebško radijsko postajo«, podlistek »Petnajst minut«, rubriko »Malo pomenka z našimi naročniki, pregled »Radio in televizija« s poročili o najnovejših dogodkih na teh področjih, nadaljevanje napete potpisne reportaže »Enonadstropna Amerika« (novi naročniki bodo prejšnja nadaljevanja brezplačno) ter kotička »Od tu in tam« in »Humor«. Poleg tega objavlja številka »Našega vala« za prihodnji teden pregled važnejših postaj na kratkih valovih, poseben izvešek najboljših oddaj za prihodnji teden, obširen pregled programa beograjske in zagrebške postaje, celoten ljubljanski program in programe važnejših inozemskih postaj. Mesečna naročnina je samo 10 din. Zadržajte se danes na ogled brezplačno številko! »Naš val«, Ljubljana, Knafljeva 5.

— Tatvina koleša v D. M. v Polju Pri D. M. v Polju je neznan zlikovec odpeljal te dni ponoči Ivanu Kovaču z domačega dvorišča 1200 din vredno modro pleškano kolo, znamke »Dirkopp«. Ukraden kolo je bilo opremljeno z evid. št. 2-206081.

— Nesreče. Na cesti pri št. Vidu je včeraj popoldne podrl tovorni avto 30letnega železniškega uslužbenca Hilarija Faganela, ki se je vračal z dela domov. Faganel je dobil hujše poškodbe po vsem životu. Šolski otroci iz Borovnice so šli včeraj na izlet v znano županovo jamo pri Grosupljem. Med njimi je bila tudi 12letna Angela Petrovič, ki je v jami tako nesrečno padla, da si je zlomila desno roko. Na delavca Pavla Šuligoja, zaposlenega v opekarni na Brdu pri Viču, se je vsula plast ilovice, pri čemer se je Šuligoj poškodoval na glavi in na prsih. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali tudi 35letnega delavca Franca Ogrina, zaposlenega v Kotnikovi opekarni na Verdu, ki je padel s šupe in se hudo poškodoval na glavi.

— Razpis zdravniške službe. Banska uprava v Ljubljani razpisuje službo zdravniške uradniške pripravnik v banovinski bolnišnici v Slovenjem Gradcu. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo, smisla št. 3. zakona o uradnih in zvezi s št. 1. pravilnika o službenih razmerjih banovinskih uslužbencev dravske banovine ter dovršeno zdravniško pripravljalo dobo. Prošnje naj se vlože pri banki upravi v Ljubljani do 24. junija.

— Razpis licitacije za nabavo kuriva. B. uprava v Ljubljani razpisuje II. javno ustno licitacijo za nabavo kuriva in sicer: 60 kub. metrov drv (žamane), 200 kub. metrov bukovih drv v cepanah po 1 m dolžine, 550 ton premoga — kosovca z najmanj 4500 kalorijami, in 250 ton premoga — grahovca z najmanj 4200 kalorijami. Licitacija bo v skrajšanem roku 1. julija ob 11. v sobi št. 21 v II. nadst. banske uprave, Bleiweisova cesta št. 10. Kavcijo v višini 5 odstotkov od vsote ponudbe dobave je položiti pri blagajni finančnega oddelka, Bleiweisova cesta 13. Ponudniki morajo na dan licitacije med 10. in 11. izročiti predsedniku licitacijske komisije potrdilo o poravnavi vseh zapadlih davkov in priznanico o položeni kavciji. Pogoje in informacije dobe zainteresirani vsak dan med uradnimi urami v ekonomatu banske uprave, soba št. 33.

— Ljubljana — Bloke — Preddvor — Gerovo. Sušak vozi avtobus ob 5.45 zjutraj iz Krekovega trga 9. — Avtopostojbe Pečnikar, telefon 49-28.

— Dom na Poljovem vabi izietnike in letoviščarje. 260-90.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo prevladovalo oblačno vreme, od časa do časa rahel dež. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Beogradu. Najvišja temperatura je bila v Beogradu 28, v Zagrebu, Sarajevu in Kumboru 26, v Dubrovniku 25, v Splitu 24, v Ljubljani 22,9, na Visu in Rabu 22, v Mariboru 20. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,7, temperatura je znašala 16,6.

SOKOL

— Sokol I. Ljubljana-Tabor poziva vse člane in članice, ki so že sporočili svoje podatke, naj takoj oddajo v društveni pisarni še članske legitimacije zaradi overitve, v kolikor tega še niso storili.

Iz Ljubljane

— Iz Bolničar »am in bolničarjem Rdečega križa v Ljubljani« bo predaval v sredo 19. t. m. v delavski zbornici šef-primarji dr. Robert Blumauer o temi: »Vojne rane in poškodbe«. Udeležba strogo obvezna. Pričetek točno ob 19.15.

— Iz Omenbe vredna posebnost. V času, ko živimo v nekakem hipnotično razkrojenem razdobju, pa tu in tam le naletimo na tvorbo duha, ki nas dvigne iz zaskrbljenosti v čisto nov svet. Taka nova razodetja so tudi slike, ki jih v znani Kosovi izloži v pasaji nebotičnik prikazuje Maks Koželj. Devet slik — muntiozno izdelani planinski motivi — kakršnih nismo bili že izlepa vajeni. To so res naše planine, to je res naš zrak in to je res naša prisrčnost. Omenjam to, ker slike res zaslužijo svojo pozornost, čeprav bo skromnost slikarjeva nekoliko užaljena.

— Iz Vodevne na razstavi G. A. Kosovih monumentalnih slik bo imel jutri v nedeljo ob 11. dopolne Jozef Gregorič, bibliotekar umetniškega seminarja ljubljanske univerze.

— Iz Druga sklepna produkcija Glasbene akademije bo v ponedeljek 17. junija ob 18. v veliki filharmonični dvorani. Nastopili bodo gojenci klavirskega, solopeskega in instrumentalnega oddelka. Programi po 3 din se dobe v knjigarni Glasbene Matice, pred pričetkom produkcije pa pri blagajni kina Matice.

— Iz Oponočajnik. Prejeli smo: Nihče ne more trditi, da šiskarji nismo prijatelji lepega petja, čeprav bi ga morali poslušati v pozni noči, toda preglasno kvakanje golobradih mladičev o Terezinki, ki je zgodaj vstala, nam ni preveč pri srcu. To se ponavlja vsak večer tja do polnoči na Vodnikovih cestah v Zg. šiški. Ob sobotah in nedeljah zvečer se družijo s tem kričavo aulifiksanje junakov, ki se vračajo iz okoliških gostiln. En sam stražnik na obhodu po tem delu mesta bi lahko to preprečil, šiskarji pa bi bili od srca hvaležni!

— Iz Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljano bo priredil drevo ob 19. promenadni koncert v Zvezdi. Koncert bo izvajala godba Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« pod vodstvom kapelnika g. Herberta Svetla.

— Iz Dež nagaia Koscem. V Mestnem logu in drugod v ljubljanski okolici so pred dnevi pričeli s košnjo. Na velikih prostornostih travnikov in Mestnem logu pada velika in gosta trava pod kosami pridnih koscev, pa tudi pod rezil strojev. Težava je s sušenjem pokosene trave. Slabo vreme nagaia dan na dan in se mora seno sušiti namestu dan ali dva, kar po tri dni, nakar ga šele lahko spravijo na kupe in nato na vozove, da ga odpeljejo domov. Gospodarjem povzroča del obutno škodo.

— Iz Velik senzacionalen film »Jezdec fantom« v kinu Slogi. Za ljubitelje pustolovnih filmov izredno napete vsebine je poskrbela uprava kina Sloga s tem, da je dala na spored senzacija — film »Jezdec fantom«. Film je izdelan v dveh delih in nam predčuje v najnapetějšíh prizorih verno sliko življenja na divjem zapadu. Glavno vlogo v obeh delih igra Buck Jones, čigar ime je publiki dovolj znano. Kot naslednik nepozabnega Tom Mixa, izvaja Buck Jones s svojim krdom vratolomne pustolovščine v borbi za pravico in red v deželi. On je zaščitnik slabotnih pravnikov, borec, ki ne pozna nobene nevarnosti za lastno življenje in glavo. Kot pravi bič božji kaznuje Buck Jones tolovajske roparje, vedno jim je za petami in jim onemogoča z brezprimernim junastvom roparske umore, banditstvo in tolovajstvo njihovih zločinskih tolp. Prizori v filmu »Jezdec fantom« so tako napeti, da občinstvo pozabi, da je v kinu. Ponovni aplavzi so odmevi zadovoljstva publike zaradi Buck Jonesovih zmag. Film je vsepovedno našel hvaležno publiko in bo tudi Ljubljana z zadovoljstvom gledala »Jezdec fantom«, 1531.

— Iz Češki film »Osemnajstletna« v kinu Union. Čehi so veliki mojstri v svojih filmih, kar so že ponovno dokazali s svojimi umetninami. Prav nič se ne čudimo, da so zategale ti filmi imeli velik uspeh po vsem svetu in tudi pri nas v Ljubljani so si prav češki filmi pridobili velik sloves. Danes so seveda češki filmi pri nas že zelo redki iz razlogov, ki jih ni težko uganiti, zato je zanimanje za vsako češko filmsko delo med publiko tem večje. Danes in prihodnje dni ima kino Union na sporedu film »Osemnajstletna«, delo slovitere režiserja M. Cikana s Hano Vitovo in Ladislavom Boháčem. Film predstavlja problem nezakonske matere, tragedijo mlade dekleta, ki jo je prepovedana ljubezen spravila v veliko nesrečo. Neodolna je bila obsodba zaradi detomora kot žrtev zlobne pokvarjenosti vsakine. Greh je končno kaznovan in mlada Albin najde po dolgem trpljenju svojo srečo v novem življenju. Film je krasno delo slovenske umetnosti na najrealističnejši način predstavljen, vendar pa prav tako pogost in vsakdanji, vendar pa prav tako aktualen in zanimiv. Brezdvomno bo zanimale publike za »Osemnajstletno« zelo veliko med vsemi sloji občinstva, zlasti onimi, ki ljubijo res dobre filmske umetnine. 1533.

— Iz Papagaj zelene barve je pred dobrim tednom ušel v bližini nove šišenske cerkve. Odda naj se proti nagradi pri Zupan & Oset, Drenikova 12.

Z Jesenic

Sokol na Jesenicah svojemu članstvu. Danes in jutri je v Kranju župni zlet, ki naj bo naš skupni obrambni zlet, dokaz naše pripravljenosti za kralja, narod in domovino, zato naj nihče ne ostane doma. Odhod telovadkega članstva in naraščaja jutri ob 6.20. Odhod vse dece in vsega ostalega članstva ob 10.26. Zbirališče na kolodvoru pol ure pred odhodom vsakega vlaka v svojo domovino, kjer potujemo z vero in vero. Člani in članice v slavnostnih krogih, kjer nima kroja, pa v civilu s znakom. Povratek s posebnim vlakom, ki bo odšel iz Kranja ob 19.50.

Osebnost. Načelnik jeseniške železniške postaje g. Ivan Lavrin je premeščen k ravnateljstvu drž. železnice v Ljubljani. G. Lavrin je služboval na Jesenicah približno dve leti. Bil je vester uradnik, pravičen šef, prijeten družabnik in namram predrejenim vedno korekten in uslužen. Na njegovo mesto je bil imenovan dosedanjí namestnik postajnega načelnika g. Hugon Mešiček.

Po dolgih letih vestnega službovanja v zaslužni pokoj. Te dni je odšel v pokoj tovarniški delovodja g. Alojzij Novak, hlaši posestnik na Jesenicah. V tovarni je delal ko žičar in žičarski delovodja nepretrgano polnih 47 let. V teh letih je bil samo 7 dni bolan in odhaja še izredno čil in zdrav v zaslužni pokoj.

zaslužni pokoj. — Dne 23. maja, pa je praznoval 40-letnico nepretrganega službovanja pri KID g. Matevž Slamnik, ki je bil dolga leta zaposlen kot varilec v žični varni. Kljub hudemu trpljenju in silni vročini, ki je združena s tem delom, odhaja naš ljubitelj še čil in krepak iz aktivnih delavskih vrst. Želimo, da bi oba delavna moža v miru, zdravju, zadovoljstvu in sreči prebila jesen in zimo svojega življenja.

Zvočni kino Radio bo predvajal danes in jutri ob pol 9. zv. (v nedeljo tudi ob 3. pop.) vefilim »Donavske melodije«. V gl. vlogah Maria Andergast, Georg Alexander in drugi. Med dodatki domač tehnik Zora in zvočni žurnal. — Sledi »Kapetan carjeve garde«.

Iz Škofje Loke

— Zgleden sokolski brat nas je zapustil. Škofjeloski Sokol je izgubil te dni enega svojih najdelavnejših bratov. Brez hrupa se je poslovil davčni uradnik br. Viktor Ankele, čigar delo pri škofjeloskem Sokolu bo ostalo neizbrisno. Ankele je doma iz narodno zavedne, sokolske hiše. Dolga leta je živel zavedna Ankeletova rodbina v Škofji Loki, v poslednjem času pa nam je ostal edino le še brat Vili Sedaj se je umaknil tudi on. Br. Vili Ankele je bil vzor neumorno delavnega Sokola. Naše sokolsko gledališče je imelo v njem svojega najpogostejšega brata. Vedno je s čudovito spretnostjo pokazal svoje nemale vrline. 189 predstav je bilo doslej odigranih na odru. Kdo bi vedel, koliko je bilo med temi nastopov br. Ankeleta, ki je bil tudi navdušen pevec. Redno se je udeleževal vseh sokolskih prireditev, pa ga zato družina loskih Sokolov nikoli ne bo pozabila. Želimo mu v bodočem življenju vso srečo ter mu zagotavljamo, da nam bo vedno ljub, kadar bo prišel v našo sredo.

— Se mladinski koncert. Dodajamo, kar je v našem prvotnem poročilu izostalo: Osmi pevski zbor, ki je žel izredno priznanje, je bil s Trate v Poljanski dolini. Navežbal je pod vodstvom svojega pevovalca, učitelja g. Iv. Pinteriča decela nove, samostojne skladbe učitelja samega. Traska mladina je sijajno izvajala Pinteričeve: Mladi vojaki, Majdica moli in Pomladna. Druga skladba je toliko navdušila občinstvo, da so jo morali ponovljati. Ves nastop mladih pevcev s Trate je bil na ovsajajoči, odlični višini, ki je niti od daleč nimogo mogli slutiti. Solistinja mala Cilka Pinteričeva je zapela v kompoziciji Majda moli. Njen topel, barvno mehak, prijeten glas je prevzel vso dvorano. Kakor ostalim pevskim zborom, moremo izreči tudi Trati, ki jo tako lepo vadi v glasbeni kulturi g. Pinterič, svoje polno priznanje.

— Poročil se je aglini član škofjeloskega Sokola, davčni uradnik v Kranju g. Vili Ankele z gđ. Justo Ribičevo iz Vojnika, prav tako zavedno Sokolico. Mlademu paru iskrene čestitke!

Iz Trbovelj

— SK Amater : SK Ljubljana (liga). Po lepi zmagi, ki jo je v nedeljo odnesel Amater nad zagrebškim klubom SK Zagrebom, se domačini pripravljajo z vneto za jutrišnje tekmo, ki jo bo Amater odigral z Ljubljano, odličnim slovenskim ligaskim moštvom. Zanimanje za tekmo je tu izredno veliko. Amater bo jutri po daljšem času nastopil v kompletni sestavi ter brez dvoma pokazal svoje najboljšje igralske moči, da z novimi uspehi izbrise neuspehe pri nedavnih finalnih tekmah. Tekma se bo pričela ob 16.30.

— Trboveljska strelska družina je zadnji čas prav pridno na delu. Člani se ob nedeljah in praznikih vadijo od 14. do 16. v ostrem streljanju v društvenem strelšču na Kolku. Opozarjamo prebivalstvo, naj se v omenjenem času ne približuje strelšču, ker bi neprevidnost radovednežev lahko izzvala nesrečo.

Iz Novega mesta

— Določitev cen mesa. Mestno županstvo je odredilo, da se mora žigosati vse meso zaklanih govejih živali z žigom, ki označuje kakovost mesa. Goveje meso, ki bo imelo žig s št. I, je prvostavno in se sme prodajati zadnji del po 16 din, srednji del po 14 din. Meso, ki bo označeno s št. 2, je drugostavno in se sme prodajati zadnji del po 14 din in srednji po 12 din. Meso bo žigosano tako, da bo kontrola vsakomur mogoča.

— Mestna ubožnica. Lanl je bila dograjena mestna ubožnica, kjer so sedaj v lepih in higiensko urejenih prostorih nastanjeni mestni ubožci. Večina teh bednikov je že v visokih letih in obdarjenih z raznimi boleznimi. Zadržne dni se iz vrst mestnih ubožcev, vse pogostje tuje bridke pritožbe nad prehrano. V svojih pritožbah navajajo, da je hrana premalo kuhana in težka, ter zato tudi neprevajljiva. Zaradi teh pritožb bi bilo prav, če bi uvedla mestna občina stalno kontrolo nad kuhinjo.

— Kopališče na Loid, ki je v razsulu, so pričeli popravljati šele sedaj, ko je čas kopalne sezone. Domačini, ki ljubijo solnjenje in kopanje v Krki, se čudijo, ker niso pričeli popravila že prej, ko je bilo za to dovolj časa in denar na razpolago. Mladost, ki povsod stika za železom, da ga vnovič, je prišla do svojih virov tudi na mestnem kopališču, kjer je odnešenih mnogo vsakovrstnih železnih predmetov.

— Sprejemni izpiti za prvi razred drž. rešalne gimnazije v Novem mestu bodo 24. in 25. junija, in sicer bodo 24. junija prišli na vrsto vsi učenci, ki stanujejo izven Novega mesta, in deloma tudi Novomeščani, 25. junija pa ostali Novomeščani. Prošnje za pristupitev k sprejemnemu izpitu bo sprejemalo ravnateljstvo 21. in 22. junija od 8. naprej. Prošnje je treba kolkovati z 10 dinarskim državnim kolkom ter jim priložiti rojstni list in spričevalo 4. razreda ljudske šole. Kdor je obiskoval še višjo ljudsko šolo ali meščansko šolo, mora priložiti tudi zadnje spričevalo te šole poleg spričevala o dovršeni ljudski šoli. Pristne je treba spričevala, ne knjžice. Rojstnim listom v tujem jeziku (razen v latinščini), mora biti priložen sodni potrjen prevod. Priloge morajo imeti vsaj štiriindeset državni kolek (tudi v primeru, če je bilo spričevalo izdano zaradi ubožstva brez takse). Zamanji učenci se lahko prijavijo tudi pisмено in naj pridejo k izpitu 24. junija ob 8. zjutraj. K sprejemnemu izpitu bodo pristupili učenci, rojeni v letih od 1927. do 1930.

— Dopolnilo k vsemu redn. Na strani 50 volumna reda EKSPRES pod šte. 19 Ljubljana-Karlovac bi moral biti označen pravilni odhod vlaka šte. 2212 a postaje

Iz Maribora

— Odbor Francoskega krožka v Mariboru bo zaključil tudi letos na slovesen način svoje otroške tečaje s sklepno slavnostjo, drevo ob 17. v »Vesnic«.

— Iz sodne službe. G. dr. Jostp Čemer, ki je bil imenovan za starešino sreskega sodišča pri Sv. Lenartu v Slov. gorah, je zopet premeščen k okrožnemu sodišču v Mariboru (3-II.). K sreskemu sodišču pri Sv. Lenartu v Slov. gorah je premeščen sodnik Otmar Cvirni, ki je služboval doslej v Dolnji Lendavi. K tukajšnjemu okrožnemu sodišču je premeščen dr. Fran Suhadolnik, ki je doslej služboval v Celju.

— Novi grobovi... V splošni bolnišnici so umrli Alojzij Golob, upokojeni šolski sluga, star 73 let; Marija Eker, zasebnica, stara 61 let; Marija Kranjc, posestnica, stara 52 let. Žalujemo svojem naše globoko sožalje!

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej Vidmarjeva lekarna pri sv. Anehu na Glavnem trgu 20, tel. 20-05, ter Savostova magdalenska lekarna na Kralja Petra trgu 3, tel. 22-70.

— Za revno obmerno dečo je darovala 200 din moški podružnici CMD v Mariboru rodbina Vertnik-Skaza v počastitev spomina blagopokojne gospe Josipine Jaki.

— Rdeči križ na Tezmem. Drugo leto že deluje v skromni obliki v mariborskem predmestju Tezmem Rdeči križ. Letošnjo zimo je skupno s šolskim odborom priredil božično šolski dec. Po svojih skromnih močeh je podpiral tudi domače reveže. Sedaj že pripravljajo tombolo, da si bo lahko nabavil potrebni material. Zadnjo nedeljo je priredil na prostem igro »Rodojub iz Amerike«. Predstava je dobro uspela. Zato bo jutri ob 8. zvečer gostoval na Pobrežju. Vabljeni Pobrežani, Tezmemani, Mariborčani in drugi dobrotniki Rdečega križa.

— Sejemске novice. Na svinjski sejmi v Mariboru 14. t. m. so prignali okoliški kmetje in živinorejci 167 svinj in prašičev. Prodali so jih 109. Cene so bile: 5 do 6 tednov stari prašiči po 95 do 125 din, 7 do 9 tednov stari po 135 do 180 din, 3 do 4 mesece stari po 190 do 360 din, 5 do 7 mesecev po 360 do 460 din, 8 do 10 mesecev po 490 do 570 din, 1 leto do 820 do 910 din. Kilogram žive teže po 8 do 10,50, kg mrtve teže po 12 do 15 za kg.

— Posledica promeniranja krav po aveniji. Te dni so se pojavile na aveniji tri krave, ki so slovesno in dostojanstveno promenirale po njej. Gonjač je bil menda nekoliko vinjen in se ni dal po stražniku preganiti z avenije. Posledica te svojevrstne kravje promenade je sedaj ta, da je predstojništvo mestne policije v Mariboru prepovedalo gnati nezvezano živino po mestnih ulicah. Goveja živina se sme gnati odslej po mestu samo v skupaj zvezanih pari in pod nadzorstvom krepkih gonjačev.

— Često Maribor-Fram bo po časopisnih vesteh modernizirala država v režiji banske uprave, ker se pri dveh licitacijah za oddajo del ni prijavilo nobeno privatno gradbeno podjetje. Gradbeno dela bo nadziral poseben gradbeni odbor, ki mu načeluje šef tehniškega oddelka inž. Vanek. Prav bi bilo, če bi se ta cesta čim prej modernizirala, ker je celo mestno avtobusno podjetje, kakor smo zadnjič poročali, zagrozilo, da bo ustavilo avtobusni promet zaradi slabe ceste. Neobhodno je tudi potrebno, da bodo pri delu zaposleni delavci dobili današnji dragi primerne mezde. — Prihodnji mesec bodo pričeli dela na cesti Maribor-Fram, ki so proračunana na 14 mesecev in bodo zaključena v l. 1942. Od Framo do Slov. Bistrice se bodo torej pričela dela šele l. 1942, ako prav razumemo. (Del pol.)

— O tem in onem. V Ulici kneza Koclja je povozil kolestar delavko Ano Muratbegović, ki je dobila občutne poškodbe na glavi, rokah in nogah. — Na glavnem kolodvoru je skočila s tira lokomotiva pri premikanju, ki so jo nato zopet spravili na tračnice. — Na Ptujski gori se je poškodovala na nogi s koso 17letna posestniška hčerka Marija Mohorko. — V Zabjeku je brcnil konj v glavo 4letnega Franca Arnuga. Dečkovo zdravstveno stanje zbujalo resno skrb. Oba poškodovanca sta se zatekla v bolnico. — Mariborski peki imajo jutri pri Gambirinu svoj izredni občni zbor, na katerem bodo razpravljali o spremembi društvenih pravil. — V Markiševcih je ubila strela posestnika Ivana Flisarja, ki je delal na polju. — Drzni tatovi so se splazili v pralnico v hiši na Masarykovy 3 ter odnesli Mileni Kuzmanovičevi razno perilo in obleke, vredne okoli 800 din.

— Racija. Včeraj je mariborska policija izvršila obširno racijo v mestu in na periferiji. Zajela je nad 30 sumljivih oseb, katerim so na policiji izprašali vest, ker se niso mogle izkazati s čim se preživljajo. Med aratiranci je 7 žensk, ki so jih najprej poslali na dermatološki oddelek tukajšnje bolnice, nato pa bo sledila kazneni zaradi nemoralnega življenja. Ostale sumljivce, v kolikor niso zasledovani, bodo odpravili v domovne občine.

— Skrivnostni strel. 13letna Ljudmila Kmetec, ki služi pri nekem posestniku pri Sv. Miklavžu pri Mariboru, je šla po čestili proti domu. Nenadoma so iz ozadja počili strel. Ljudmila Kmetec se je zgrudila na tla in je bila vsa krvava. O tem so bili takoj obveščeni mariborski reševalci, ki so Kmetcevo prepeljali v mariborsko bolnico. Ugotovili so, da je bila obstreljena na obeh nogah. Njene poškodbe k sreči niso resne, značaja in je upati, da bo kmalu okrevala. Oblastva skušajo razjasniti vzrok tega dogodka.

Mariborsko gledališče

»Narodno gledališče« v Mariboru gostuje jutri v nedeljo ob pol 16. v »Sokolskem domu«. Upričorilo bo nad vse zabavno in učinkovito veseligr »Konto X« v režiji M. Košiča. Nastopilo bo 10 članov Narodnega gledališča, v glavnih vlogah pa Gorinsk, Starčeva, in Nakrst. Kdor se hoče nasmejati do solz, naj ne zamudi te predstave in naj si priskrbi vstopnice v predprodaji.

SPORT

V Mariboru bo jutri v nedeljo 16. t. m. zelo važna nogometna tekma in sicer obratna prvenstvena tekma med SK Kranjem in SK Železničarjem. Tekma bo ob vsakem vremenu na stadionu ob Tržaški cesti in se bo pričela ob 16.30. — ISSK Maribor potuje v nedeljo v Čakovec, kjer bo odigral obratno tekmo proti Čakovskemu SK.

Kako so nastale velike oklopnice

Moderna oklopnica strelja na čim večjo daljavo ter mora biti čim bolj zavarovalna pred sovražnikovimi izstrelki

Oklopnica je bojna ladja, zgrajena z namenom, da nosi topove, ki streljajo na čim večjo daljavo s čim težjimi granatami in da ima razen tega čim popolnejše varstvo pred sovražnimi topovskimi izstrelki. Vse to, čeprav se zdi relativno preprosto, postavlja v praksi izredno zamotane probleme. Treba je harmonično uravnovesiti razne elemente, katerih pravilno razmerje in medsebojni odnos morata ladjo približati najdaljši formuli. Jasno je, da je bilo treba mnogo iskanja in dela, preden so graditelji

»Warspite« posebno izkazala v borbi pri Narviku. Te oklopnice so imele po 31.000 ton, 80.000 ks, šest kotlov, štiri vijake in brzino vožnje 30 milj na uro. Oborožene so bile z 8 topovi kalibra 381 mm, ki so streljali 30 km daleč. Ti topovi so tehtali 98.000 kg in so metali 885 kg težke izstrelke. Imele so oklep 320 mm debelih jeklenih plošč. V dolžino so merile 196 m, široke pa so bile 31 m. Posadka na oklopnici je štela 1185 mornarjev in 60 oficirjev. Na krovu so imele tudi katapult, s katerega so lahko

žrtvovati pri hitrosti. Tako sta oklopnici »Rodney« in »Nelson« imele samo 23 milj brzine na uro, ki je za sedanje čase absolutno premajhna. Anglija se je odločila za gradnjo petih oklopnice, ki bodo imele močnejšo povečano hitrost. Te oklopnice so: »King George V.«, »Prince de Galles«, »Duc d'York«, »Jellicoe« in »Beatty«. Tehtale bodo po 35.000 ton in bodo imele brzino 35 milj na uro. Štiri ostale oklopnice tipa »Lion Téméraire«, bodo imele po 40.000 ton in brzino do 33 milj na uro. Njihova oboroženost in zaščita bosta skoraj za tretjino povečani. Za oklopnice tipa »King George V.« so Angleži določili pri topovih kaliber 380 mm, za oklopnice tipa »Lion Téméraire« pa 420 mm.

Tak naj bi bil splošen razvoj od prvih oklopnice na parni in jadrala pa do najmodernejših današnjih oklopnice.

Pes v vojni

V moderni vojni se poslužujejo slehernega sredstva, ki jim je lahko koristno v boju s sovražnikom. Znano je, da so že med svetovno vojno uporabljali tudi pse, predvsem pri preskrbovalnih oddelkih na terezu, kjer so vsa druga prometna sredstva odredila. Pes se je dobro izkazal tudi v zdravstveni službi, zlasti pri zbiranju ranjenih na nepreglednih zemljiščih. Uporaba psov v vojni je že precej stara. O tem se prepričamo po latinskem spisu iz prve polovice 14. stoletja. Ta rokopiis je bil najden 1.1688 v Carigradu. Na miniaturo so prikazani psi, ki imajo pritrjeno na hrbtu posodo s smolno, na glavi pa nekakšen rog, da so podobni nosorogom. Ko se je približala sovražna konjenica, so izpustili naščuvane pse na sovražnika. Prižgali so smolo v posodah na pasjih hrbtih in lahko si mislimo, kako so se konji prestrašili, ko so se zapraskala krčila psov proti njim. Nastala je popolna zmeda med konjeniškim oddelkom, kar je pripomoglo k zmagi. Toda vselej niso uporabljali tako z uspehom psov, ker se je izkazalo, da so zelo nedisciplinirani pri neposrednih napadih. Tako se je pogosto zgodilo, da jo je krčila psov ubrala kam drugam ter da je napravila zmedo v vrstah lastne vojske.

Gostilna v stari podmornici

Poživilno zanimanje ameriške javnosti za evropske zadeve je prineslo nenavaden poslovni uspeh bivšemu ameriški kuharju iz Bostona, Fredu Chrestensenu. Leta 1931 je bil Chrestensen lastnik male restavracije. Tedaj je zvedel, da bo ameriško mornariško ministrstvo prodalo na dražbi nekaj starih izločenih snov svojega brodograditelja. Čeprav Chrestensen ni imel nikdar niti tolna, se je naglo odločil, da proda svojo gostilno in si kupi podmornico. Kupil jo je za 40.000 dolarjev. Ta podmornica je veljala Chrestensenovi za 2,5 milijona dolarjev. Chrestensen si je oblikel lepo uniformo in čakal na palubi izletnike, da bi jih prevažal s staro podmornico.

Nekaj časa mu je šla pšenica v klesaje, kajti radovednih Američanov je bilo dovolj, ki so si hoteli privoščiti vožnjo pod morjem, toda kmalu so se Američani tega naveličali in Chrestensen je bil prisiljen vrtniti se v svojo staro službo. Zato si je uredil na zasidrani podmornici restavracijo, vendar pa tudi to podjetje ni posebno uspevalo. Tik pred začetkom sedanje vojne se je Chrestensen odločil, da proda podmornico za staro železo, toda evropska vojna je obvarovala oba, podmornico in njegove lastnike, pred žalostno usodo. Američani so se zopet začeli zanimati za vse, kar se tiče vojne, in tako je postala tudi Chrestensenova podmornica aktualna. Sedaj ima dan za dnem mnogo radovednih obiskovalcev, ki plačujejo vstopnino približno po 10 din v naši valuti.

Mehaničen pes na newyorški razstavi

Na lanski svetovni razstavi v New Yorku je bila ena izmed največjih atrakcij mehanični robot, »človek Elektro«, ki se je klanjal, kadil in odgovarjal na vprašanja obiskovalcev. Na letošnji razstavi, ki se je začela 11. maja in ki bo odprta pet mesecev, je pa razstavljen drugi elektrotehnični čudež. Razstavlja mehaničnega psa pod imenom Sparko, ki laja, teka, prosi in maha z repom, vse po impulzih svojih električnih možganov. Kakor umetni človek Elektro, je tudi Sparko delo inženjerja družbe Westinghouse. Ta inženjer je prepričan, da obstoji nekakšna mehanična psihologija, ki kaže ni nič manj popolna kakor ljudska. To svojo teorijo hoče dokazati s tem, da kaže obiskovalcem razne reakcije električnega psa, glede na to, kdo govori s tem psom. Inženjer celo trdi, da imajo elektromehanična bitja tudi svoje simpatije in antipatije.

Anekdota o Bat'i

Tomaž Bata je rad obiskoval svoje uslužbence pri delu v tovarni. Pogosto jih je presenečal z raznimi nenadnimi vprašanji. Nekega dne je bil zopet med njimi in je vprašal mladega delavca: Zakaj kokodaka kokoš, ko znese jajce?

Fant ni bil presenečen nad tem nenavadnim vprašanjem in je takoj hitro odgovoril:

Kokodakanje kokoši je propagandno sredstvo, s katerim kokoš opozarja svojo okolico na svoj najnovejši in sveži izdelek.

Bati je bil ta odgovor tako všeč, da je mladega moža takoj preimenoval v propagandni oddelk, kjer je kmalu napredoval do vodilnega uradnika.

Restavracija pod vodo

Naslov vas naj ne zmoti, da bi mislili na restavracijo, ki je morda prišla pod vodo ob povodnji. V resnici gre za restavracijo, ki je zgrajena cela pod vodo na morskem dnu, seveda v Ameriki in sicer v kopalšču Miami. Restavracija je 5 m pod morsko gladino. Stene so steklene. Gostom ne manjka ničesar, ne godbe, pijske, in ne jedi. Pijače in jedstvene prinašajo natakarji po posebnem hodniku, ki veže podvodno restavracijo z obalo. Tako so dobili Američani zopet eno posebnost več.

Amiens v razvalinah

Oklopna vozila v starem veku

Razne stroje in oklopne vozove za bojevanje so poznali že pred mnogimi stoletji

Bojni vozovi, ki jih dandanes imenujemo tanke in ki se seveda znatno razlikujejo od vozil, ki so jih uporabljali v vojnah v starih časih, prav za prav niso nič novega. Že v starem veku so v Orlentu uporabljali bojna vozila, ki pa tedaj seveda še niso bila oklopna, toda prevažali so jih s konji, ki so nosili oklepe. Na vozovih so bile močne posadke, metalci koplj in lokostrelci. Vozovi so povzročali velike zmede med sovražnimi oddelki in pogosto so pogнали sovražno vojsko v beg. Stari he-

zelo bali. Proti temu vozilu so se bojevali lahko le s postavljanjem ovir na cestah in odprti poljih, najbolj pogosto so pa pred njim zbežali. Le redko se je posrečilo izkusnim in hrabrim lokostrelcem izločiti napadalne vozove iz boja s preciznim streljanjem na posadko in konje.

Različne vrste bojnih vozov so znane iz srednjega in novega veka, zlasti iz 16. stoletja. Posebno so jih cenili po iznajdbi strelnega orožja. Že tedaj so pri konstruiranju vozov skrbeli za to, kako bi čim več

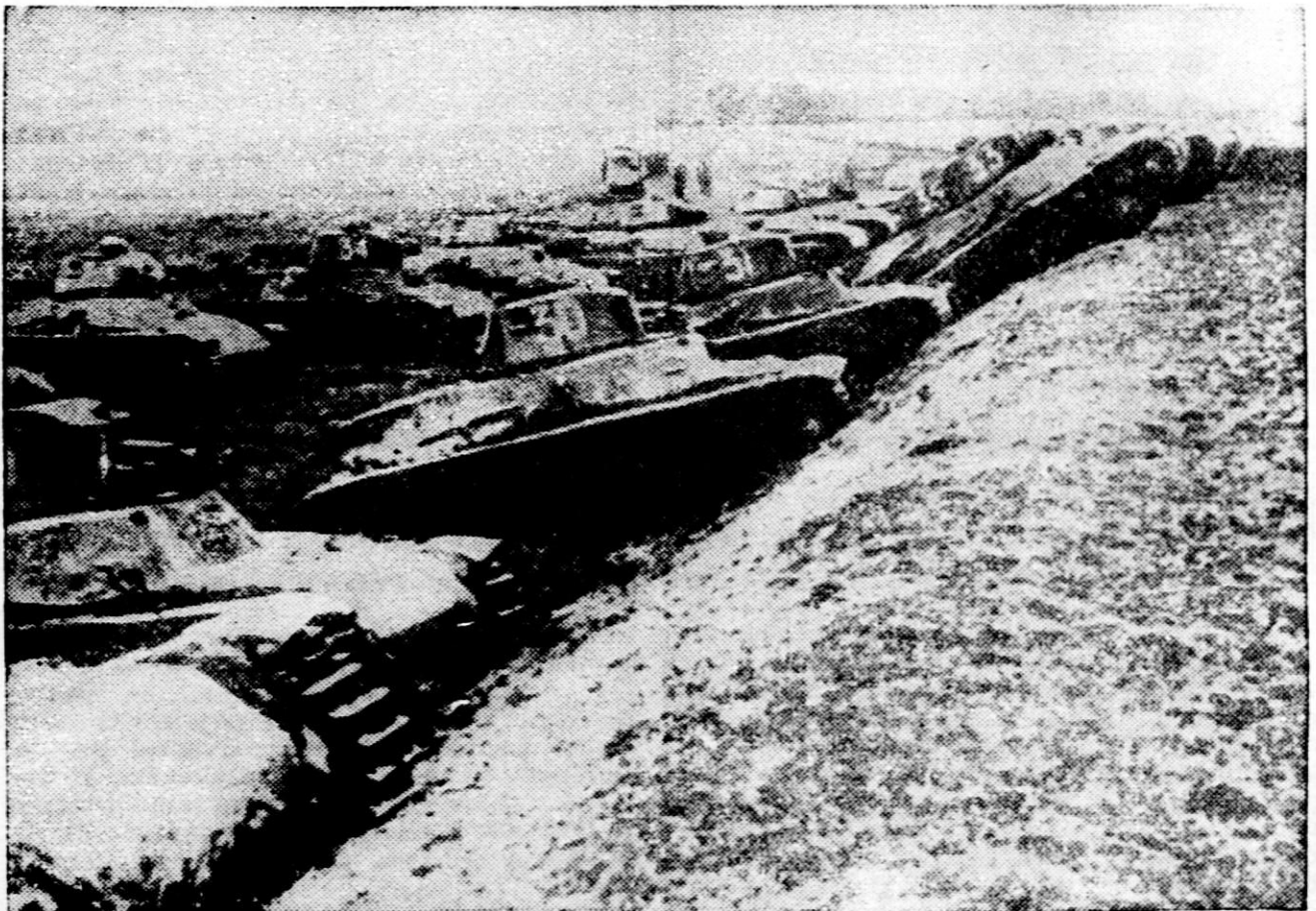
Nemški amfibijski tank plava preko reke v Belgiji

rejski zapisniki pa govorijo o bojnih vozovih, ki so jih uporabljali v Ninivah in Babilonu. Popis teh vozov je bil tako čuden, da so nekateri pregoreči raziskovalci celo sodili, da so že Babilonci poznali električno cestno železnico.

Hanibal se je bojeval proti Rimljanom z živimi tanki. To so bili sloni, ki so rimske legijonarje grozno prestrašili. Šele čez dolgo časa so se navadili na debelo kožo in odkrili, da se sloni kmalu prestrašijo ter zbeže. Začeli so se boriti proti njim

prihranili ljudi in pogonskih sil. Pri napadih na utrjena mesta in na gradove so večkrat z uspehom uporabljali prevozne stolpe. Iz teh stolpov, ki jih tudi moramo prištevati med vojna vozila, so streljali na branitelje na obzidjih in iz njih so tudi od časa do časa naskakovali udarni oddelki na sovražnika. L. 1865 je bil objavljen prvi načrt oklopne voza, ki bi ga naj poganjala para in imel bi obliko mogočnega čelade.

Anglež Pennington je predlagal l. 1900

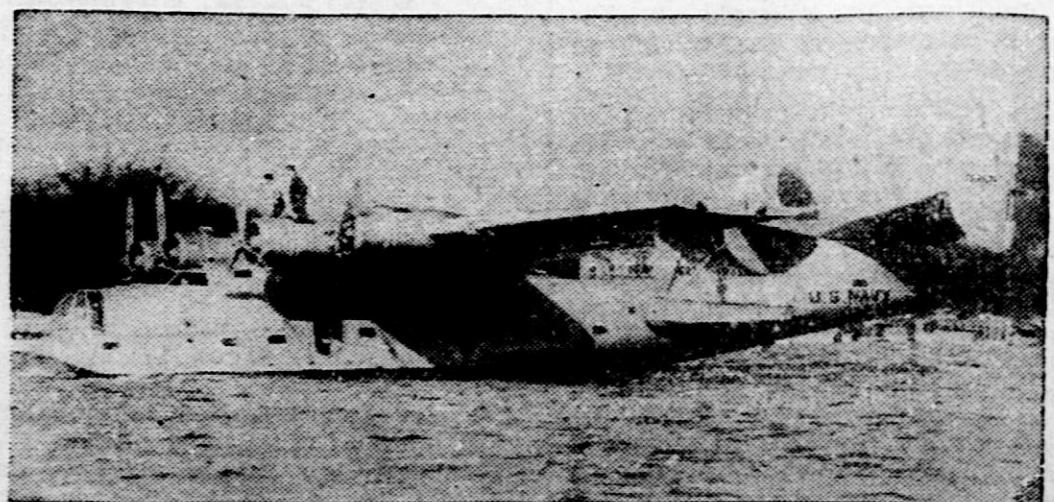
Francoski lahki tanki na fronti

s pomočjo ognja in večkrat so se sloni obrnili proti oddelkom lastne vojske ter povzročili veliko zmedo med njimi.

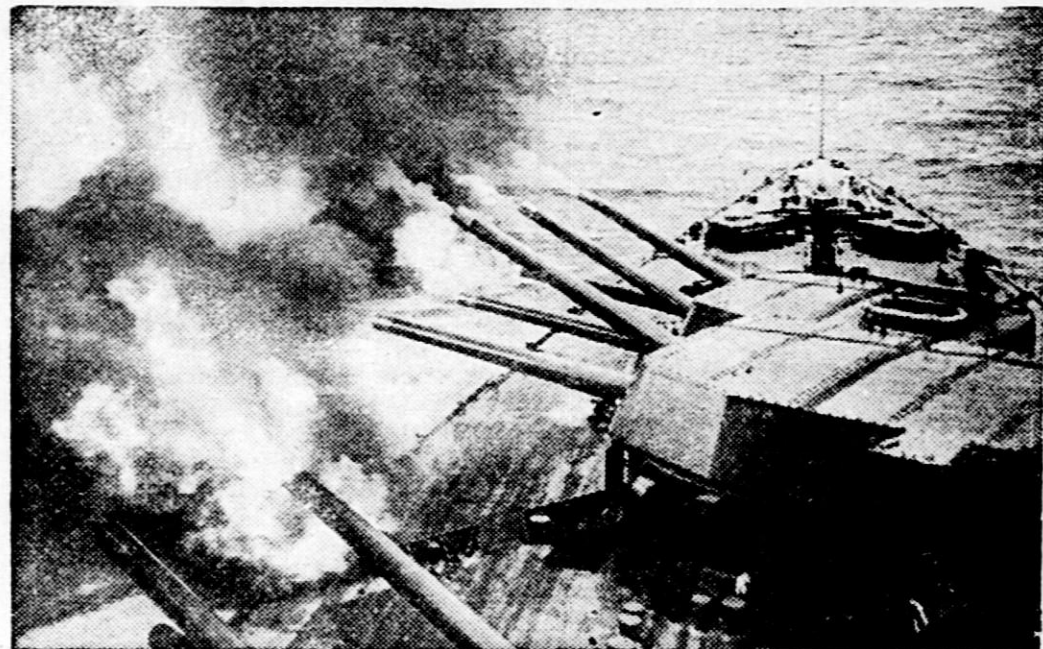
Bojni vozovi so postali v resnici učinkovito orožje šele, ko so iznašli tako zvani grški ogenj. Ta skrivnostni ogenj, čigar kemična sestavina je bila pozneje pozabljena, je imel različna imena ter je bil zelo nevaren, ker je gorel tudi na površini vode, da so se ga lahko posluževali v napadih proti ladjam. Pogasili so ga lahko le s peskom. Križarji so po povratku s križarskih vojsk z grozo pripovedovali, kako silno je vplivalo nanje, ko so jih Saraceni napadali z ognjem. Vozilo, oboroženo z ognjenimi strelami, je bilo nenavadno učinkovito napadalno sredstvo, ki so se ga vojskaki tedaj

zgraditev voza, ki bi bil podoben zelo bojni ladi. Tudi Viljem II. se je l. 1897 v nekem načrtu bavil z oklopnim vozom. Njegov oklopní voz je bil podoben lokomotivi izrednega obsega in oborožen naj bi bil s 25 do 30 topovi ter z nad 100 strojnimi. Kako naj bi se ta kolos, ki bi tehtal več tisoč ton, premikal, da bi se ne pogreznil v zemljo, je ostalo nerešeno.

Vidimo torej, da zamisel bojnega voza ni dala ljudem miru cela tisočletja. Tehnika je napravila ogromen korak od preprostih, primitivnih bojnih vozov starih Rimljanov do modernih tankov, ki so prave gibljive trdnjave. Na tem področju bomo morda dočakali v sedanjih časih še nova presenečenja.

Štirimotorni bombnik ameriške mornarice

Topovi angleške bojne ladje »Rodney«

prišli do veličastnih ladij, ki so ponos modernemu vojnemu brodogradu. Prvo oklopnico so pričeli graditi v Franciji l. 1858. Imenovala se je »Gloire«, načrte pa je zanj napravil znani inženjer Dupuy de Lome. Merila je 77 m v dolžino, tehtala je 5600 ton ter je dosegla hitrost 14 milj na uro. Pogon je bil parni, imela pa je tudi jadrala. Njen oklep je bil iz dveh vrst plošč iz kovanega železa. Pokrival je ladjin trup od mosta pa do tri metre pod nivojem vode. Na svojem krovu je imela oklopnica »Gloire« 30 topov.

Ko se je znanstvenikom posrečilo najti nadomestilo za parne stroje, ki bi imele večjo moč, so pričeli graditi ladje, ki so

startala po štiri letala. Kljub temu oklopnice tipa »Queen Elisabeth« niso bile zmogne uničiti nekoliko manjše nemške oklopnice »Viljem II.«

Štiri leta pozneje je Anglija zgradila tri nove oklopnice tipa »Hood«, ki so bile za tretjino večje kakor prejšnje. Tehtale so po 42.000 ton, toda izgotovljena je bila le ena izmed njih. S posebno predelavo strojev so dosegli, da se je moč motorjev dvignila na 168.000 ks, s tem pa tudi hitrost 37 milj na uro. Poleg tega je bila to največja bojna ladja na svetu. Bila je dolga 262 m, široka pa 32 m. Oborožena je bila z 8 topovi kalibra 381 mm, 12 kalibra 140 mm,

Napad letal na matično letalsko ladjo

Eskadrila letal na poletu z matične ladje

imele nad 10.000 ton. Tedaj so se pojavili celo štiti za topove in mostičke.

Šele l. 1906 se je pojavila prva oklopnica, ki je bila vredna svojega imena in je bila približno taka, kakor si jo zamišljamo danes. To je bila angleška oklopnica »Dreadnought«, zgrajena na pobudo admirala Fishera. Imela je 19.000 ton. Na njej je bilo 10 topov kalibra 305 mm, razvrščenih v dveh vrstah. Vozila je s hitrostjo 21 in pol milje na uro. Nje oklep je bil iz 279 mm debele kovinske plošče. Izkazala se je za odlično in potrebam primerne delo.

Vidimo torej, da je bilo treba 50 let, preden je oklopnica tehtala 19.000 ton, torej od francoske »Gloire« do angleške »Dreadnought«. Šest let pozneje je ruska angleška admiralteta zgradila prvo oklopnico tipa »Queen Elisabeth«, izmed katerih se je

16 kalibra 40 mm ter s 4 cevmi za lansiranje torpedov.

Premirje v svetovni vojni l. 1918 je zavrglo razvoj tonaže, pač zaradi pojave letal in njihovih težkih in učinkovitih bomb. Anglija je šele l. 1922 pričela ponovno graditi dve oklopnici s tonažo 33.500 ton. To sta bili »Nelson« in »Rodney«. Tonaža je bila manjša, medtem ko sta se kaliber topov in debelina oklopnih plošč močno povečala. Bilo je namestu osem, 9 topov kalibra 406 mm, ki so bili dolgi po 19 m in težki okrog 107.000 kg. Ti topovi streljali 35 km daleč. Izstrelki se pr tem ne zdrobe! Oklop je bil debel 355 mm. V nedavni bitki je padla na Norveškem na oklopnico »Rodney« 1000 kg težka bomba, a je ni zdrobila. Toda s tem povečanjem moči, oboroženosti in varnosti je bilo treba nekaj

Slovite novinarske race

so se običajno rodile v Ameriki

Dandanes se baje novinarske race pojavljajo v časopisju in od časa do časa, če hočete verjeti, zelo pogoste pa so bile v začetku modernega novinstva, ko je marsikateri list živel od njih in se zaradi njih tudi razvil. Tedaj čitatelji še niso bili tako skeptični, ker še niso imeli toliko slabih izkušenj.

Najslavnejša izmed vseh časopisnih rac je najbrže tista, ki jo je izlegel R. A. Locke v listu »New York Sun«. Z dovoljenjem glavnega urednika je napisal več člankov in v njih razlagal, da je neki sir John Herscher s pomočjo ogromnega teleskopa, postavljenega na rtu Dobre nade, ugotovil, da je luna obljubena.

Prvi članek je izšel 25. avgusta 1895. Tri dni potem je znašala naklada lista že 19.360 izvodov, 2000 več kakor naklada »Timesa«, ki je bil dotlej najbolj razširjen list na svetu. Locke ni pozabil v svojih opisih na najmanjše podrobnosti o življenju na luni, opisoval je floro in favno, kaksne so pokrajine, vulkani, temni gozdovi ter da na luni žive letajoči ljudje, ljudje-netopirji. Vse je bilo opisano tako natančno, da ni prišlo nikomur niti na misel, da so poročila povsem izmišljena. Tiskarski stroji so delali deset ur na dan, da so lahko natisnili dovolj lista. Zenska družstva so začela zbirati denar, da bi poslali misijonarje na luno sprebrati ljudje-netopirje. Kdo ve, kakšno naklado bi dosegel »New York Sun«, če bi Locke nekega lepega večera pod vplivom alkohola ne izdal, kako je prav za prav na luni. Svojo senzacijo je zaupal nekemu poklicnemu tovarišu, zaposlenemu pri konkurenčnem listu, in prihodnji dan je bila objavljena v »Journalu of Commerce« senzacionalna vest o lažeh lista »Sun«. Od tega dne je začela naraščati naklada »Journala«. Pri »Sunu« si pa zaradi tega niso delali hudih skrbi. Začeli so objavljati članke o odsejanih sedmih hrabrih pionirjih, ki so pod vodstvom nekega Moncka Masona preleteli v 75 urah Atlantik in pristali v Charlestonu. Od tega časa so začeli tudi drugi listi posnemati »Sun« v njegovi iznajdljivosti.

Reporter Star Eagle iz Newarka je prejel nekega dne naročilo svojega šefa, naj bi napisal nekaj senzacionalnega. Bilo je treba list spraviti na noge. Reporter mu je ustregel in napisal članek, v katerem je opozoril čitatelje, da prirejajo na skrivnem kraju v Newarku dvakrat na teden bikoborbe pred 200 gledalci. Tega kraja ne sme izdati pod kaznijo smrti, prisegel je, da ga ne bo izdal, samo opiše lahko skrivnostne predstave. Najbolj čudno pri vsem je, da pri teh bikoborbah ni v areni bika iz mesa in krvi, temveč mehanični bik, ki se bori prav tako kakor žival s pomočjo elektrike. Treba je le pritisniti na električni gumb in torear ima dovolj dela. Ko zadene bika z mečem, zazvoni zvonec, ki naznani, da je bil sunek pravičen. V tej čudni bikoborbi sodelujejo najboljši španski, mehiški in peruanski matadorji. Ta članek je posnela agencija »Associated Press« in ponatisnil ga je dnevnik »New York World«, senzacija je pa kmalu utihnila.

Ko je reporter lista »New York Herald Tribune« končal opisovanje nekega kongresa, se je lotil drugega bolj zanimivega dela. Odpravil se je nekam skrivaj in čez tri dni se je vrnil ter sporočil svojemu šefu, da je odkril veliko senzacijo. Dne 16. avgusta 1926, torej v času, ko je bila v Ameriki prohibicija, je »New York Herald Tribune« objavila na prvi strani članek z ogromnim napisom, da Newyorčani pijejo vse, kar si požele, in sicer na palubi plavajočih restavracij, zasidrane v Fire Islandu. Da bi bilo njegovo poročilo bolj verjetno, je reporter navedel tudi cene pijač, opisal, kako imenitni so posebni obed, in trdil, da je samo vstopnina na skrivnostno ladjo 70 dolarjev. Končno je dodal, da je potreboval dva dni, preden je odkril to restavracijo na morju.

Čez nekaj ur po izidu lista so ameriške oblasti že poslate več patrolnih obalnih čolnov proti Fire Islandu in so celo nameravale zahtevati od angleške vlade, naj bi izdala identiteto ladje, kajti reporter je trdil, da je angleška last.

Plavajoči bar so dolgo iskali, a po njem niso odkrili niti sledu. Zato je »Herald Tribune« objavila članek, da je ladja najbrže odkrila na odprto morje, ko je bila nediskretno odkrita. Senzacija bi se s tem končala, če bi konkurenčni listi potem podrobno ne navajali imen vseh ladij, ki bi prišle v peštev za namišljeni plavajoči bar. Odkrili so, da nobena ladja ne manjka. Reporter, ki si je izmisli senzacijo, se je skušal izmazati s tem, da gre za ladjo, ki je pred dvema letoma delno pogorela in so jo pozneje popravili in preuredili v restavracijo. Kljub temu je moral list priznati, da je bil napačno informiran.

L. 1925 je umrl Ralph Delahave Paine, mož, ki se je lahko ponašal, da je dal svetu nesmrtno časopisno rac. Ta raca se je izlegla l. 1890 in je prepotovala vse svet, dokler ni bila kmalu objavljena v nekem pariškem večerniku. Delahave Paine

je bil zaposlen pri »Press of Philadelphia«, ko je napisal članek o novi industriji, ki jo je ustanovil neki Pierre Grantaire in ki jo prinaša velike dobičke. Ta gospod ima baje farmo, na kateri goji 4000 pajkov, ki jih prodaja po ducatih trgovcem z vinom. Naloga pajkov je, da prepredejo buteljne steklenice in tako trgovci lahko prodajajo novo vino za staro, ki je seveda znatno dražje. V tem zanimivem opisu farme pajkov ni manjkala niti pikantna podrobnost, da se kraljica pajkov imenuje Sara Bernhart, njen mož pa Emil Zola. Samo, če se dotaknete pajčevine, že eden izmed tega kraljevskega para dvigne nogo kot znamenje, da si želi muho.

Posledica članka je bila, da so čitatelji začeli list zasipavati z neštetimi dopisi, ker bi radi vedeli, ali morda gospod Grantaire

1500 iznajdb »českega Edisona« Največ je njegovih iznajdb s področja biokemije in zdravilstva

Namišljenih iznajditeljev je na svetu izredno mnogo. Skoraj vsak dan stopi pred svet ta ali oni »iznajditelj« s skrivnostnim obrazom ter izda nezaupljivemu ali pa tudi zaupljivemu novinarju, da je znašel perpetuum mobile ali brzojav na Mars. Razen te vrste izumiteljev jih je nekaj tudi takšnih, ki javnosti sploh niso znani, čeprav uporabljamo vsak dan mnoge njihove patente. Med nje spada tudi inženjer Bohumil Jirotko, Čeh, ki je moral živeti 43 let v tujini, predvsem v Nemčiji in v Ameriki, ker tudi ni bil prerok v svoji domovini. V Ameriki je bil znan pod imenom evropski Edison, v Nemčiji, Italiji, Franciji, Angliji in drugod pa so ga imenovali za »českega Edisona«, med tem ko ga doma sploh niso poznali.

Jirotko je avtor 1.500 izumov, zlasti s področja biokemije in zdravilstva. Znano je zlasti, da je Jirotko uvedel cepljenje banan in sicer na poziv italijanske vlade v Somali ter tako omogočil pošiljanje teh sadežev na evropska tržišča. Marsikdo pa ne ve, da je prvi opozoril na nevarnost röntgenskih žarkov. L. 1905 so se na svetovnem kongresu röntgenologov temu njegovemu odkritju smejali. Koliko življenj najboljših znanstvenikov bi bilo ohranjenih svetu, če bi že tedaj priznali Jirotkovo teorijo! Celo sam Edison je izgubil zaradi škodljivega vpliva röntgenskih žarkov dva prsta.

Med znamenite Jirotkine iznajdbe spada avtomatski telefon, brez katerega bi dandanes težko živeli. Marsikdo tudi ne ve, da je neonova svetlobna reklama Jirotkova iznajdba, kakor je tudi električna žarnica z rezervno nitko, dalje slušalka za naglušne itd.

Jirotko je zelo mnogo delal in iznašel je mnogo predmetov za vsakdanjo porabo. Vsi dobro poznate škatle za kretno z odpiralco. Dokler ni Jirotko izumil tega odpiralca, je bilo precej težko odpirati škatle in marsikdo se je pri odpiranju porazil ali si vsaj zamazal prste. Rekli boste, da je to eden izmed takšnih preprostih izumov, ki bi ga pa izumil kdo drugi prej ali slej, če bi ga ne Jirotko, toda vedeti morate, da je ta izum Jirotko prodal že l. 1906 nekemu Löwensteinu za 2.500 mark. Podjetni žid je prodal patent neki berlinski tovarni za 50.000 mark. Torej ni šlo za malenkost. Takšnih zanimivih dogodkov iz življenja največjega českega iznajditelja bi lahko naštel dolgo vrsto.

Jirotko živi sedaj že dve leti v Pragi. Po tem, koliko iznajdb ima Jirotko, bi sodili, da je večkratni milijonar, toda mož spada med tiste, ki izumijo najrazličnejše stvari na svetu, niso pa dovolj iznajdljivi, da bi obogateli. Svojih iznajdb ne zna dobro vnovčiti. Mnogo iznajdb Jirotko tudi ni mogel pokazati pred javnostjo, ker ni našel nikogar, ki bi jih financiral, s tem pa ni rečeno, da so vse te iznajdbe izgubljene. Iznajditelj čaka boljših časov.

Med posebno vrsto iznajdb spadajo tiste, ki jih dela po naročilu. Z njegovimi iznajdbami se seveda ponašajo potem drugi, ki jih odkupijo. Zgodilo se je že, da je Jirotko prodal iznajdbo za 50.000 mark, a kupec

ne potrebuje družabnika. Poročilo so posneli tudi nekateri znanstveni časopisi. Ko je Paine prešel v službo k listu »New York Tribune«, mu je ponudil nekdo napredaj senzacijo o farmi pajkov, ne da bi vedel, da jo ponuja njenemu iznajditelju. S tem pa še ni bil konec senzacije. Poročila o farmi pajkov so se pojavljala od časa do časa in l. 1936 je objavil Mechanics & Handicraft članek pod naslovom »Pajčevina napredaj«. V tem članku je bilo navedeno, da se je Pierre Grantaire vrnil iz Amerike v svojo domovino v Francijo ter se naselil v mali vasi v departementu Loire. L. 1937 je pa »Atlantic Monthly«, ameriški mesečnik, objavil dopis svojega dopisnika, ki je kratkoma doslovno prepisal najstarejšo verzijo o farmi pajkov, članek samega Paineja, a ponosno je dodal, da je ustanovitelj tega donosnega podjetja njegov ded. Lani je bila senzacija v dresiranih pajkih objavljena v nekem pariškem listu. Raca torej še vedno kroži in lahko se zgodi, da jo boste še čitali prihodnjega leta.

je z njo kmalu obogatel, od prokurista je napredoval za glavnega ravnatelja in investirani denar za iznajdbo je dobil povrnjen že čez četrta leta.

Inženjer Jirotko ima posebno smolo. Prepričal se je, da je mnogo njegovih iznajdb bilo preprodnih. Med nje spadajo tudi zvočni film, radiotelegrafija, umetni selak in firnež, umetno usnje in mnogo drugega. Te svoje iznajdbe je Jirotko sicer patentiral, a ker ni bilo zanimanja za nje in ker ni mogel plačati visokih taks patentnim uradom, jih je objavil. Čez nekaj let je pa prišel nekdo drugi, iznajdbo prijavil in jo z uspehom prodal. Inženjer Jirotko se torej lahko ponaša, da je iznajditelj mnogih iznajdb, ki so se uveljavile v največjem času, čeprav uživajo drugi slavo in dobičke in je sam ostal neznan. Jirotko trdi, da bi bila ogromna senzacija, če bi lahko izdal, kaj vse je iznašel in česar še ni prijavil patentnim uradom.

Cvetlice, ki imajo vročico

Nedavno je prispela v Nizozemskega vest, da se je nekemu vrtnarju posrečilo vzgojiti modro vrtnico, ki so jo krstili za »Lady Coventry«. Popok te vrtnice ima rdečo osnovno barvo z modrimi žilami. Čim bolj se cvet odpira, tem bolj moder postaja, dokler nazadnje rdeča barva povsem ne izgine.

Iz Atlika v državi New York je pa prispela vest, ki še bolj preseneča. Tam je vrtnar Edvard C. Stroh uresničil sen vseh prijateljev vrtnice: posrečilo se mu je namreč vzgojiti vrtnico brez trnov. Eden izmed njegovih rožnatih grmov po naključju ni imel trnov in vrtnarju se je posrečilo razmnožiti to vrsto na 3000 grmov. Upa, da se mu bo posrečilo to število vrtnic brez trnja še znatno povečati, tako da bodo številni vrtnarji kmalu lahko dobili novo vrsto vrtnice.

Vedno nove skrivnosti odkrivajo prirodoslovci. Tako se jim je na primer posrečilo ugotoviti, da rastline trpe podobno kakor živali ter da imajo nekatere celo vročico. Sok narcise se spomladaj ogreje včasih celo za 9 stopinj nad toploto zraka v svoji okolici. Prav tako so ugotovili že večkrat, da imajo rožnati grmi, če jih stalno oblegajo večje množice ljudi, na primer na vrtnarskih razstavah, znatno zvišano temperaturo. Tako sedaj že lahko govorimo o pomladni vročici cvetlice odnosno o vročici zaradi utrujenosti.

Zelo so zanimivi tudi poizkusi, ki jih je napravil ameriški botanik Enoch Karrer. Izpostavil je namreč rastoče cvetlice umetni razsvetljavi, in sicer raznih rjav. Ugotovil je, da so cvetovi pri rdeči odsvetlovanju drug od drugega, osvetljeni z modro svetlobo pa se sklanjajo drug k drugemu. Nadalje je ugotovil, da dobe rastline pri modri svetlobi nenavadno dolge korenine, pri oranžni svetlobi pa se korenine skrajšujejo. Pri modrozeleni svetlobi dobivajo rastline rumenkasto barvo, pri oranžni pa posebno krasno zeleno.

Pismo učiteljci: »Draga gospodična! Našega Petračka ne smete tepeti. Je tako nežen otrok in tega ni navajen. Doma ga nikoli ne tepemo, razen v samobrambi.«

Vsa ponosna sta gospod in gospa Bucikova odšla s svojim prvencom na prvi sprehod. Imela sta pa malo sreče s tem, kajti vsi, ki si jih srečali, so se krohotali. Šele naslednji dan sta odkrila vzrok tega javnega krohota: spredaj je bil na vozičku pozabljen listek z napisom: »Lasten izdelek.«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

nebo s svojo strelo bitje, ki mi je bilo najdražje, bitje, ki so ga nosila in hranila moja nedrja.

Vzravnala se je. Metala je iz obraza v obraz markizu de Valcoru v obraz besede kakor kletve, žarečih oči in obraza, iz katerega sta odsevala gnev in obup. — Molčite! Vaš sin je mrtev, mati Gaelova, — je vzklilnil Renaud na ves glas... Ne dolžite ga... Ne preklinjajte ga!

Starka se je opotekla nazaj. — Da, to je res... Bertrand je mrtev, gospod markiz, — je pritrdila s strtim glasom.

Sesedla se je na pručico in bridko zaplakala. Globoko ganjen je zrl Renaud na sive lase, na koščene prste, med katerimi so se lesketale solze starosti, redke in strašne — morda še strašnejše od solz žilavega moža.

To je trajalo nekaj minut. Potem je pa Renaud vstal, kakor da ne more več prenašati tega, kar je bilo neizgovornega in težkega v atmosferi. In zamrmral je:

— Na svidenje! Mathurina ni slišala ali pa ni hotela slišati njegovih besed. Sedela je nepremično. Z rokami si je še vedno zakrivala obraz in solze so se ji lesketale med koščeni prsti.

Zatopljen v svoje mračne misli ni ničesar videla. Prepričan, da noben pogled ne bo opazil njegove kretnje, je markiz de Valcor pokleknil, dvignil rob starkinega krila in ga poljubil.

Potem je pa vstal in krenil po stezi nazaj proti cesti, od koder je bil prišel.

Zakaj železo dandanes tako hitro rjavi Mnogo vplivajo nanj škodljivi plini v industrializiranih krajih

Železo se razlikuje od drugih kovin med drugim tudi v tem, da sorazmerno hitro rjavi na zraku in se razkrajša. Druge kovine kakor n. pr. cink, svinec in zlasti baker prevleče na zraku patina, ki jih ščiti pred nadaljnjim razkrojem in škodljivimi vplivi zraka. Rja je pa luknjasta in ne ščiti železa pred nadaljnjim škodljivim vplivom zraka in tako se zajeda vedno globlje v železo, dokler ga končno povsem ne uniči. Če hočemo, da bi železo vzdržalo dalje časa, ga moramo prepletkati ali prevleči z drugo kovino. Pri tem se pa zdi najbolj čudno, da so se do danes ohranili nekateri železni predmeti, zlati orožje iz predzgodovinske dobe, iz halštatske in latenske. Prav tako so se dobro ohranile stare železne podkve, pa tudi žebli, britve itd. iz rimske dobe. Zelo številni so dobro ohranjeni železni predmeti iz srednjega veka. Slovit je tudi železni steber, ki stoji že nad 1.500 let pred porušenjem mošeje v indijskem mestu Delhi. Nekateri so domnevali, da starodavni železni predmeti niso rjaveli, ker staro železo vsebuje nekatere primese, ki zadržujejo rjavljenje odnosno, da v starem železu primanjkuje snovi, ki jih dandanašnje železo več ne vsebuje, toda ta domneva je bila ovržena, ko so s kemično analizo preiskali staro železo.

Nedavno je Karl Daevs proučeval nekatere starinske železne predmete, n. pr. železne vezi stolnice v Kölnu. To železo je že do 600 let staro in praktično vzeto sploh ni rjavelo, čeprav je bilo izpostavljeno skoraj vsem vremenskim vplivom.

Ljubezenske tragedije na Japonskem Čudovite sposobnosti japonskih jasnovidcev

Vedeževalci imajo na Japonskem ogromen vpliv na ljudi. To sprevidimo tudi po tem, da je policijsko ravnanje v Tokiju poklicalo člane tega uglednega čeha pred novim letom, naj bi ne vznemirjali javnosti z neugodnimi prerokbami, zlasti ne žen vojakov, ki se bore na Kitajskem.

Zelo zanimivo je napraviti obisk s 50 jeni v denarnici v spremstvu japonskega prijatelja kot tolačca pri japonskem jasnovidcu, ki posluje na dvorišču svetišča, lahko pa tudi običajno vedeževalce, ki nam čitajo usodo z dlani v tipičnih japonskih zabavnih četrtih Tokija. V začetku se vam zdi zelo zabavno, kar slišite, čez nekaj časa vas pa spreleti znoja, ko vam vedeževalec začne prerokovati bodočnost, med tem ko je povsem točno ugotovil vašo preteklost. Mislite morda, da je po naključju vse to tako dobro uganil, toda Evropeci, ki živijo na Japonskem, niso tega mnenja. Jasnovidce se vam zdi na prvi pogled rafiniran šarlatan, a s spoštovanjem začnete gledati nanj, ko vam pove točno, koliko imate otrok in koliko so stari. Dobro, pravite, morda je to uganil s črt na dlani, toda odkod ve, koliko ljudi živi v vašem domu in da je vaš otrok ob koncu prejšnjega meseca nemadno obolet ter da je že drugi dan vročina popustila? In kdo mu je povedal čudovito zgodbo o tisti Japonki, ki je nikdar ni videl, in je le na podlagi njenega podpisa, to se pravi iz petih znakov japonske pisave, ugotovil vse podrobnosti njenega življenja? Trditve, da ste pravkar pripotovali na Japonsko kot turist, jasnovidce pa vam z nasmehom točno pove, kako dolgo že bivate na Japonskem. In za to vašo malo laž se mar-

Daevs je ugotovil, da se je sicer na njih naredila neke vrste rja, toda silno tanka in tako gosta, da varuje železo pred nadaljnjim rjavjenjem. To je torej varovalna patina, kakršna se naredi na nekaterih drugih vrstah kovin. Ta rja sicer nekoliko napreduje v globino, a tako počasi, da bi bilo treba 4.000 let, preden bi prodira millimeter globoko. Na vprašanje, zakaj se je tvorila v starih dobah rja na železu tako počasi in tako različna od rje na dandanašnjem železu, Daevs odgovarja, da tedaj še ni bilo v zraku toliko škodljivih delcev iz dima in plinov kjerka dandanes. Pri dandanašnjem načinu kurjenja s črnim premogom sprejema zrak mnogo več žveplenege oksida, ki ima najbolj škodljiv vpliv na železo. Zaradi tega se dandanes tvori na železu luknjasta rja, ki železa ne ščiti. Hitro rjavljenje dandanašnjega železa je treba torej pripisovati predvsem industrializaciji naših krajev. Skoraj v vsakem večjem mestu je mnogo tovarniških dimnikov, ki dan za dnem puhaajo v zrak saje in dim od črnega premoga. Če bi dandanes postavili takšen železen steber, kakršni stoji v Delhiju, bi ga rja kmalu požrla, če bi ga redno ne pleskali. Če bi pa prenesli v ta ali oni industrijski kraj v Evropi stari steber iz Delhija, bi ga rja ne mogla več načeti, ker je že prevlečen s starodavno gosto rjo, ki bi ga ščitila pred škodljivimi plini. To nam dokazujejo tudi železni deli pri kölnski stolnici, ki so še vedno izredno dobro ohranjeni, čeprav je v bližini stolnice velika postaja in je vsa okolica vedno zakajena.

ščeju nam vami s tem, da vam pripoveduje mnogo neprijetnih zadev iz vaše preteklosti, n. pr. o vaših strasteh in značaju.

V resnici se jasnovidce včasih tudi zmoti. To je razumljivo, kajti konfucij je dejal, da študij »te vede« zahteva 50 let časa. Kljub temu je vpliv napovedi jasnovidcev ogromen na Japonskem, zlasti pri zaljubljenih, ki se nameravajo poročiti. Pri nas pravimo, da sta si dva človeka že vnaprej namenjena, Japonci pa rabijo za to izraz »šaišoe«. Če hoče družina poročiti svojega hčera, najprej pokliče jasnovidca, ki naj ugotovi, ali je med zaljubljenima »šaišoe«. Če jasnovidce ugotovi, da si mlada človeka nista namenjena, se običajno ravna po njegovih napovedih. Posebno vlogo igra pri tem tudi stari kitajski kolektar, po katerem je vsako leto v znamenju ene izmed dvanajstih kolektarskih živali. Če ugotovi jasnovidce, da se je on rodil v znamenju psa, ona pa v znamenju opice, tedaj si nista namenjena, čeprav je med njima še tako velika ljubezen. Mnogo zaročen razdro, ker manjka »šaišoe« in zato pride na Japonskem pogosto do ljubezenskih tragedij, toda večina mladih ljudi ne jemlje tega tako resno in si skuša pomagati z majhnimi goljufijami, n. pr. s spremembo imen. Jasnovidce namreč ugotovi na podlagi števila črt v pisavi ime zaljubljenec, ali bi bila v zakonu srečna ali ne. Če jima napove nesrečen zakon, se ona prekrsti in vsi sorodniki z njo vred so prepričani, da bo posledaj zakon srečen. Pri nekem zborovanju bivših sošolk se je izkazalo, da so skoro vse spremenile svoja imena zaradi »šaišoe«.

Dvakrat hitrejša kakor letala

Narodni prirodopisni muzej v Zedinjenih državah se je pečal z merjenjem hitrosti raznih živali. To ni bila nikakor lahka naloga, kajti v večini primerov so morali ugotoviti hitrost gibanja živali v naravi in ne v ujetništvu. Nekateri živali so zasledovali z avtomobilom, zopet druge pa celo z letali. Merili so tudi hitrost leta nekaterih žuželk iz drvečnega vlaka, včasih pa z nenavadno preciznimi optičnimi aparati v laboratoriju. Dolga leta je trajalo to delo, preden so bili zbrani res zanesljivi podatki.

Ugotovili so, da je rekord dosegla izmed vseh živih bitij na zemlji posebna muha cephenomyia. Ta muha leti s hitrostjo do 1300 km na uro, kar je skoraj dvakrat večja hitrost, kakor najhitrejši letal. Hitrost človeka brez pripomočkov za gibanje je zelo majhna v primeri z mnogimi vrstami živali. Človek ni niti tako hiter kakor slon, pri plavanju pa lahko tekmuje le z najpogostnejšimi vrstami rib.

V zraku dosežejo naslednjo hitrost nekateri ptičji lišček 16 km na uro, sloka 20, strnad 26, vrabec 27, penica 28, soja 32, droz in kukavica 35, gavan 38, krakulj 40, črna raca 41, morska lastavica 46, pelikan 48, divji golob 51, škranec 64, divja

gos 72, kolibri 88, divja raca, navadni orel, kanadska gos, vrana in fazan 96, sokol 99, orol 193 in lovski sokol 289. Samica muhe cephenomyia doseže hitrost 988 km na uro, samec je pa znatno hitrejši, leti s hitrostjo 1316 km na uro, to se pravi 366 m v sekundi ali hitreje kakor se širi zvok.

Hitrost žrebčeta znaša 14 km na uro, prašiča 17, psa 32, slona 39, volka in hrta 37, divjega osla 64, zajca 72, dirkalnega konja 68 in gazele 96. V vodi je najpogostnejša riba krap, ki doseže le 1.4 km na uro. Rekord ima najbrž letčica riba, pri kateri so zmelerli hitrost 56 km na uro.

Ahacel je pripovedoval dovpt. Vse se je krohotalo. Samo Behacel je ostal resen.

»Zakaj pa to? Ali vam moj dovpt ne ugaja?« je vprašal Ahacel začuden.

»To že,« je zagodrdal Behacel, »toda haš sem imel namen, da povem isti dovpt!«

Mlada plesalka je prišla k zdravniku, da bi jo cepil.

»Prosim pa, gospod doktor,« je dejala, »da bi me cepili na mestu, kjer ne bo videti.«

»V redu,« je odgovoril zdravnik. »Cena je 100 den in plačati je treba naprej.«

»Zakaj pa, gospod doktor, naprej, preden ste sploh cepili?«

»Nu — to je posebna reč. V takšnih primerih postanejo pogostoma slaboten in potem ne zahtevam honorarja!«

Mož, ki je tako govoril pravosodnemu ministru, ni bil nihče drugi nego predsednik ministrskega sveta in notranji minister.

— Vražja strela! — je vzklilnil njegov sobesednik. Ta prokleta afera se je tako razrasla, da bi bila zmaga valcoristov uspeh reakcije. Valcorov prihod v parlament bi pomenil toliko, da je ostala vlada v manjšini. Sicer bi si pa oboje kmalu sledilo. Gotovo ne dvomite o tem, kakor ne dvomim jaz.

— Kaj torej nameravate storiti?

— Malenkost.

— Kako to malenkost? — je vzklilnil sobesednik presenečeno.

— Čuvaj pečata ga je lokavo pogledal in položil prst na fural iz najfinejšega usnja, ki ga je bil položil ob prihodu na mizo svojega kolega.

— Ali veste, kaj imam tu, dragi moj predsednik?

— Ne.

— Poročilo izvedencev o zloglasnem pismu, ki ga označuje markiz za potvorbo.

Minister je živahno dvignil glavo.

— Ah, končno je to poročilo končano! No, torej?

— Izvedenci soglašajo. Pismo je pisal Valcor.

Politika sta se zmagoslavno spogledala in v svoji radosti sta nekaj časa molčala.

Potem je pa bruhnilo iz notranjega ministra:

— Valcorovo pismo?... Toda katerega Valcora? Pravega ali... onega drugega?

— To ni važno.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— Blaznost je povzročila privid, ne pa privid blaznost, — je pripomnil Renaud živahno.

— Daj bog, da bi bilo tako! — je vzklilnila Mathurina. Če morje ni pogotnilo mojega sina, kakor se drzne ta človek trditi, bi se njegovi zločini pomnožili z umorom teh dveh duš. Če je moja vnukinja storila greh, se je zgodilo to, ker ni imela staršev, da bi jo varovali. Moje uboge, od starosti drhteče roke je niso moge držati. In zdaj je mati!... Brez moža!... Onečastena mati.

Renaud se je zdrzil.

Torej so povedali ti starki bridko resnico. Kolika podlost!

— Kaznoval bom tega Escaldasa. Strem ga kakor nečistega gada.

— On je mogoč verjeti, on je mogoč reči, — je vzklilnila Mathurina, — da živi moj sin peklenko življenje... Kakšna prikazen bi bila dala to življenje! Morala bom torej moliti noč in dan, da ubije

115

Radioprogram

Nedelja, 16. junija

Ob 8: Jutranji pozdrav. — 8.15: Cimermanov kvartet. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prens cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 9.45: Vinski govor (dr. Ignacij Lenček). — 10: Orgelski koncert (plošče). — 10.30: Koncert radijskega orkestra. — 12: Virtuoz (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Veseli godci. — 14: Sodobni ritmi (plošče). — 17: Kmet. ura: Organiziramo kmetijsko knjigovodstvo (inž. Suhadolc). — 17.30: Domači zvoki, sodeluje radijski komorni zbor in radijski orkester, dirig. D. M. Šljanc. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Operetni mojstri (plošče). — 20.30: Klavirski koncert: ga. Marta Osterc-Vajlalo. — 21.15: Vesele pesmi (Mirko Premelj) ob spremljanju harmonike (Avgust Stanko). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Slovenski radostni napavi (radijski orkester).

Ponedeljek, 17. junija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh liš zvokov (plošče). — 12: Odmevi z dežele (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Zdravstveno stanje vajencev in vajenk (dr. Tone

Krisper). — 18.20: Naši pevci (plošče). — 18.40: Slovenski delež v tuji kulturi: Umetniki (prof. Vilko Novak). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Koncert: gg. Ivan Trost — violina, prof. Anton Trost — klavir. — 20.45: Orkester P. Whitemana (plošče). — 21.15: Samospevi, Drago Burger, pri klavirju prof. Pavel Šivic. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Torek, 18. junija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh liš zvokov (plošče). — 12: Poskočnice (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Vsa kemu nekaj (plošče). — 18.40: Gostinstvo in turizem (Joško Sotler). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave (Fr. Lipah). — 20: Koncert orkestralnega društva Glasbene Matice, sodelujejo: F. Bernard (flauta), B. Flego (oboa), F. Pokorny (flagot), orkester orkestralnega društva Glasbene Matice, dirigent prof. L. M. Škerjanc. — 21: Naši zbori (plošče). — 21.30: Francoska glasba (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dobro voljo (radijski orkester).

Sreda, 19. junija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh liš zvokov (plošče). — 12: Odmevi z dežele (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Zdravstveno stanje vajencev in vajenk (dr. Tone

lih zvokov (plošče). — 12: Zvezde in zvezdniki (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Kvartet »Štirje fantje«. — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: a) Današnja mladina v šoli (prof. E. Boje); b) Malo telesne vzgoje (M. Zor). — 18.40: Družinske doklade v delavski medni politiki (dr. Ciril Zebot). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Uvod v prenos iz ljubljanske opere, v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (ravnat. Vilko Ukmarič), v 2. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 20. junija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh liš zvokov (plošče). — 12: Vesele orkestralne točke (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Dueti harmonik (brata Goloba). — 14: Poročila. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolaric). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Bežigradski mladinski zbor. — 20.45: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 21. junija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh liš zvokov (plošče). — 11: Šolska ura: Kramljanje z mladino (Miroslav Zor). — 12: Iz naših krajev in gajev (plošče). —

12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Iz jugoslovenskih logov (radijski orkester). — 14: Poročila. — 14.10: Tedenski turistični pregled. — 18: Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peršuh). — 18.20: Angleške, škotske in irske narodne (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 19.50: Naš triglavski varstveni okoliš (dr. Anton Mrak). — 20: Ura skladb P. I. Čajkovskega, izvajajo gđc. Vida Rudolf, prof. Pavel Šivic (spremljava) in radijski orkester. — 21.30: Vesele pesmice (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Trio za flauto, violino in kitaro (Avgust Ivančič, Bernard Filip, Stanko Prek).

Sobota, 22. junija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh liš zvokov (plošče). — 12: Plošče. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Haci-Brači in njegov balon

(članice Nar. gledal. v Ljubljani). — 17.30: Med igračami (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.40: Obramba pred zračno pešadijo. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: »Zbogom šola!« Pisan večer. Spisal Mirko Ljubec. Izvajajo člani radijske igralske družine. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Sorzna poročila

Curih, 15. jun. Beograd 10, Pariz 9.35, London 16.45, New York 446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.25, Stockholm 106.25, Sofija 4, Bukarešta 2.25.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

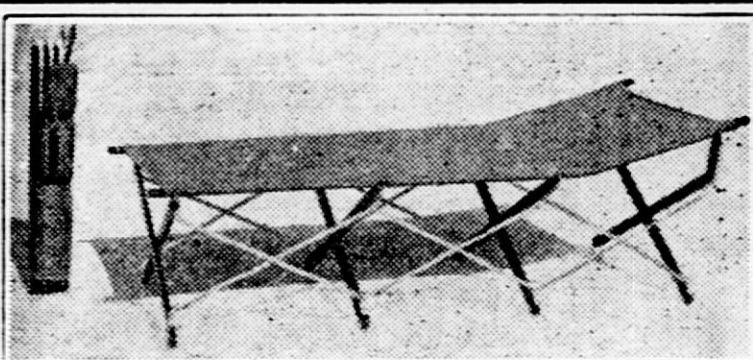
Vozni red

LJUBLJANA — BLOKE — PREZID — SUŠAK

Odhod		Prihod
5.40	Ljubljana, Krekov trg	7.30
6.33	Turjak	6.37
6.50	Vel. Lašče	6.20
7.28	Novavas — Bloke	5.42
7.47	Stari trg	5.10
8.15	Prezid	4.40
8.30	Prezid	—
8.44	Parg — Čabar	—
9.25	Gerovo	—
11.35	Sušak	—

Cena vožnji Ljubljana—Sušak 90 din — retur vozovnica 150 din. — Predprodaja vozovnic in rezerviranje sedežev pri Zvezi za tujski promet »PUTNIK« v Ljubljani in Sušaku.

Avtopodjetje PEČNIKAR ANTON
Ljubljana, Telefon 49-28.

Zložljiva postelja:

Postelja se v hipu sklene v ročno prtljago in je porabna za vse slučaje: v stanovanju, za vrtove, terase, kopališča, lovske in turistične kočice, weekend hiše, vojaštvo, bolnice in zaklonišča. Konstrukcija prenese 400 do 500 kg obtežbe. Velikost 195 x 80, tehta 9½ kg, cena din 360.—. Velikost 185 x 75, tehta 8½ kg, cena din 350.—. Postelje si za časa lahko ogledate na protiletalskih razstavi v prostorih Ljubljanskega velesejma. — Izdeluje in dobavlja izključno samo lastnik patenta

FRANC KRELJ — KRANJ

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Za weekend

KUPITE NAJČENEJŠE ZLOŽLJIVE VRTNE FOTELJE, ROZASTE KRETON IN KLOT ODEJE, PRIMERNE ZAVESE V RAZNIH VZORCIH PRI SEVER — MARIJIN TRG 2
V POPRAVILO VZAMEMO TUDI STARE ODEJE!

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

PRVOVRSTNA VINA

ter pristno žganje si nabavite po sledečih konkurenčnih cenah
Namizno belo liter din 8.—
srbski prokupac » » 9.—
rizling » » 9.—
dolenjski cviček » » 10.—
jabolčnik » » 5.—
muškati silvanec » » 12.—
dingač » » 12.—

žganja:

tropnovec liter din 28.—
slivovka » » 28.—
brinjevec » » 36.—
rum » » 36.—
borovničar » » 36.—

Mrzla jedila!
Se priporoča »Buffet« J. Jeraj, nasl. Minka Videnič, Ljubljana, Sv. Petra c. 38. 9. L.

Poslužite se
malih oglasov
v
»Slov. Narodu«
ki so
najcenejši!

MALINOVEC
naraven, kg din 17.—, nudi
HOMAN, Sv. Petra c. 81

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. — Julijana, Gosposvetska c. 12. — Franciškanska ul. 3. 4. L.

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

ZAKRAJŠKOVA
OTOMANA
za din 295.—
E. ZAKRAJSEK
tapetništvo
Ljubljana, Miklošičeva 34

LOKAL
primeren za vsako obrt ali skladišče, se takoj ugodno odda. Polže se pri Mauricu — Bežigrad 1. 1529

KITSEJE
ENO
VEČERJNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

GOSPODIČNA

z malo maturo in trgovsko šolo — že izurjena v pisarniškem delu in pri blagajni — išče službo v pisarni ali kot blagajničarka. Nastop po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Peljane«. 1500

LOČENKA

srednjih let, dobra kuharica in gospodinja, išče službo pri samostojnem gospodu, vdovcu ali ločencu brez otrok. Nastop po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Poštena«. 1528

POUK

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— Din.

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, vpisovanje in pričetek pouka poljuben. Kristofov učni zavod, Domobranska c. 15. 738

SOBE

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

OPREMLJENO SOBO

lepo, zračno, s souporabo kopalnice, event. s hrano, takoj oddam gospodu ali dami. Istotam oddam tudi kabinet. Medvedova cesta 5, zgornji zvonec 1472

HALO LETOVIŠČARJI!

Letoviščarjem, ki žele uživanja na morju, nudim zračne čiste sobe z uporabo kopalnice in terase za sončenje. Od stanovanja do Bačvic pet minut. — Naslov v upravi lista. 1517

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

RABLJENE SODE

seh velikosti kupimo. — »Pro-
fukta«, Ljubljana, Tyrševa c.
št. 118. 1523

POLSTABILNO

LOKOMOBIL
od 50 ks dalje kupimo. Ponudbe s točnim opisom in oznako najnižje cene poslati na Braunov paromlin d.d. Djurdjevac. 1522

ŽGANO APNO
kupim vsako količino (vagon-ske pošiljke). — Ponudbe na »Tara«, trgovina gradjeviskoga materiala, Beograd, Radnička 70. 1530

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

MLEČNI BUFFET

v Zagrebu, star, uveden lokal, mesečni donos din 4000.—, napredaj zaradi preselitve na svoje posestvo za din 25.000.—. O rentabilnosti se kupec lahko prepriča. Vprašati: P. Vukelič, Zagreb, Gajeva 55. 1526

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki tricikli, pnevmatike. — Ceniki franko!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. T. 2.

Najnovejša frizure, bar-

vanje las, trajna ondula-

cija. Salon komfortno mo-

derno opremljen.

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

,

Mlada nezakonska mati — nedolžno obsojena zaradi detomorilstva!

Delo znamenitega češkega režiserja M. Cikána. z znamenitimi češkimi umetniki Hano Vitovo in L. Boháčem.

Kot dodatek: Prihod in bivanje sovjetske delegacije v Beogradu ob priliki podpisa trgovinske pogodbe s S.S.S.R.

Osemnajstletna

Krasen češki film — plod slovanske filmske umetnosti! Ta film predstavlja na najprejnejši način na eni strani nesrečo mladega, neizkušenega dekleta in vse posledice ene same lahkomiselne ljubavne noči, na drugi strani pa vso zlobo in pokvarjenost človeške družbe.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 10.30 dopoldne ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Film najnapetjših prizorov, senzacij in pustolovščin!

Buck Jones

najpopularnejši kowboj divjega zapada

bič božji, ki dela red na zemlji, ki preganja ropanje banditov, kaznuje razbojništvo in teror zločinskih pustolovcev!

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Jezdec fantom

I. DEL.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

KNEGINJA ČARDAŠA

MARTA EGGERT

Hans Sühner, Paul Hörbiger, Paul Kemp

KINO MATICA, tel. 21-24

Predstave ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

po nesmrtni opereti E. KALMANA.

Nova edicija.

Uspešno delo Slov. planinskega društva

Ob obnem zboru organizacije slovenskih planincev, ki ima 31 podružnic, 11.134 članov ter nad 19 milijonov dinarjev premoženja

Ljubljana, 15. junija
Slovensko planinsko društvo je imelo v 1.1939 skupaj 31 podružnic. Nadaljevalo je svoje akcije za ustanovitev nove podružnice SPD v Kočevju. Pravila so že vložena in moremo pričakovati sklicanje ustanovnega obecnega zbora v doglednem času. Pripravljalni odbor že posluje, obnavlja markacije in pripravlja izjave orientacijskega zemljevida za Kočevsko.

Statistika kaže, da je imelo SPD 1.1938 rednih članov 1892, mladinskih članov 1913, članov akademikov pa 976, skupaj 10.751 članov v 1.1939 je pa imelo 5116 rednih članov, 1947 mladinskih članov in 1071 članov akademikov, skupaj 11.134 članov.

Ob koncu lanskega leta je imelo SPD 483 članov več kakor 1.1938. Rednih članov je bilo 154 več. Večji porast članov sta imeli podružnica SPD v Ljubljani s 153 člani in podružnica SPD v Radovljici s 38 člani. Večji padec članstva so imele podružnice SPD v Litiiji (za 55 članov), v Škofji Loki (za 20 članov) in v Trzinu (za 20 članov).

Glavni odbor je skušal sestaviti delovni načrt, kakor je bilo naročeno na zadnji skupščini, vendar ni uspelo izvršiti to delo tako, da bi imelo SPD korist. Večina podružnic ni navedla, ali bodo na razpolago finančna sredstva za akcije, ki jih želijo izvršiti.

Izkaznice samo nacionalno zanesljivim članom!

Sprejemanju rednih članov morajo podružnice posvečati posebno pozornost. Naša planinska organizacija kot nacionalno društvo uživa polno zaupanje državnih oblasti. Članska izkaznica je zadostno izkazilo pri posetu naših obmejnih gor, dolžnost SPD pa je skrbeti, da bodo imele izkaznice le nacionalno povsem zanesljive osebe ter da nudi članstvo SPD zadostno jamstvo o nacionalni neoporečnosti lastnika izkaznice. Nekatere podružnice so čistile vrste svojih članov. V bodoče bo moral vsak tujerodec predložiti odboru svoje podružnice jamstvo izjavo dveh nacionalno neoporečnih rednih članov, ki sta najmanj eno leto člana dotične podružnice in jamčita za slovansko narodnost novega člana. Glavni odbor je tudi naročil podružnicam, da morajo paziti na čistost slovenskega jezika.

Važnejša prireditev glavnega odbora SPD je bil planinski tabor dne 2. septembra 1939 na Plešivcu. Udeležilo se ga je okoli 300 planincev. Tabor je bil ponosna nacionalna manifestacija slovenskega planinstva. Letos bo planinski tabor v Kočevju, ako bodo zopet dovoljena javna zborovanja. Za sedaj ostane pri tem, da bo letošnji tabor na Stojni pri Kočevju.

Glavni odbor je uspešno organiziral kresove na večer pred sv. Cirilom in Metodoma. Za člane SPD hoče glavni odbor pridobiti vedno večje ugodnosti. Uspelo mu je dobiti ugodnosti za planince na raznih avtobusnih progah. Pri propagandi, ki jo opravljajo podružnice same, glavni odbor ni mnogo sodeloval, prav pa bi bilo, če bi podružnice prispevale krajše članke za objavo v časopisih.

Glede reorganizacije Zveze planinskih društev je glavni odbor sklenil, naj ostane neokrnjena sedanja Zveza planinskih društev kraljevine Jugoslavije, potrebno pa je, da se Hrvatje pritegnejo k sodelovanju v sedanji zvezi. Letošnji kongres zveze je naročil zvezi upravi, naj novi položaj društva na področju banovine Hrvatske proči s stališča skupne organizacije in izdela, če se izkaže potrebno predlog o organizaciji zveze po načelu, ki nikakor ne sme oslabil nadaljnje skupno delo planincev.

65 planinskih domov, koč in zavetišč

Gradbene akcije so pri posameznih podružnicah v preteklem letu zastale zaradi pomanjkanja cenene kredita. Društva imajo dovolj idealnih ljudi za izvajanje gradbenih akcij, a ne morejo odplačevati 9 do 12% obresti. Zveza planinskih društev je v resoluciji na kongresu v Ljubljani izrazila željo, da bi državni zavodi dali planinskim društvom brezobrestna posojila za postavitev novih planinskih postojank.

Vse podružnice skupaj imajo 65 planinskih domov, koč in zavetišč, izmed katerih je 35 oskrbovanih vse leto, 22 le poleti in 8 je zavetišč, ki niso oskrbovana. Lani je SPD pridobilo 3 nova zavetišča in sicer na Strojni pri Prevaljah, na Uskovičnici in na planini Konjšca.

Na 65 postojankah je za planince na razpolago 480 sob, 1118 postelj v sobah in 1005 ležišč na skupnih ležiščih. Poset v planinskih postojankah SPD je bil lani povolnejši kakor predlanskim. Po vpisni knjigi je posetilo 1.1939 planinske koč 94.948 turistov, 1.1938 pa 84.063 turistov, torej lani 10.885 turistov več kakor predlanskim.

Število posetov seveda ne ustreza dejanskemu stanju, ker moramo pristiati najmanj 50.000 turistov, ki se ne vpišejo v spominke knjižice. Dobro razporejena propagandna služba je privabila Nizozemce, ki so v večjih skupinah posetili naše gore. Izostali so zaradi razmer Čehi. V letošnji sezoni pa moremo računati izključno samo na jugoslovanske turisti.

Pomembnejše gradbene akcije podružnic

Pri posameznih podružnicah so bile izvršene naslednje vidnejše gradbene akcije: Gradbeno delo osrednjega društva je s postavitvijo doma SPD na Komni in z izgraditvijo »Zlatoroga« doseglo začasni zaključek. V 1.1939 je v glavnem skrbelo le za redno gradbeno vzdrževanje svojih dvajsetih planinskih postojank in je imelo samo za popravilna dela izdatkov ca. 56.000 din. Tudi v bodočih letih se bo moralo osrednje društvo omejiti v glavnem na najnujnejša gradbena popravila, pripravila pa že načrte za novo postojanko na Velem Polju in na Veliki Planini, kjer je kupilo večje zemljišče.

Na Golteh pripravlja savinjska podružnica novo postojanko »Petrov dom«, priprave so že v glavnem izvršene in sedaj je treba dobiti zadostna denarna sredstva. V Logarski dolini so bili elektrificirani Aleksandrovo dom, Tilerjeva koča in Piskernikovo zavetišče. Na Golteh je tudi že zgrajena dolovna cesta, kupljena dependansa Lesjakove koč ter vse pripravljeno za napeljavno vodovoda. Na iniciativno savinjske podružnice je banska uprava uredila hudo-urnike na Korosici. Mnogo pažnje je podružnica v Celju posvetila pogodovanju, nasadila je v svojem narodnem parku na Okrešlju 2000 smrekovih sadik, pod Kopo in na Golteh pa 1000 smrekovih sadik. Celjani nameravajo v prihodnjih letih povsem preurediti dom na Korosici, postaviti v Logarski dolini nov sodobni planinski dom ter postaviti novo planinsko postojanko na Okrešlju.

Podružnica SPD v Mojstrani namerava na Kriških podih postaviti primerno zavetišče, ko bo imela na razpolago dovolj denarnih sredstev.

Podružnica SPD v Gorjah je v Pokljuški luknji obnovila galerije. V načrtu te podružnice je, da postavi novo planinsko postojanko v bližini Mrzlega Studenca.

Na Golici oskrbuje obe postojanki podružnica SPD na Jesenicah ter ima mnogo skrbi za vzdrževanje obmejnih postojank, kjer je poset zaradi sedanjih razmer padel. Tudi Jeseničani se zanimajo za postavitev zavetišča na Kriških podih in bodo morda to akcijo izvršili skupno s planinci v Mojstrani.

Koča na Pesku, ki je last podružnice SPD v Slov. Konjicah, stoji na zemljišču razlaščenih gozdov; podružnica ima obilo truda in potov, da bi postala lastnica tega zemljišča z nakupom in zameno za drugo zemljišče, vendar doslej še ni uspela. V načrtu je zgraditev nove dependanse pri sedanjih kočih na Pesku in postavitev primerne kapelice, po možnosti tudi kopališča v bližini sedanje planinske koč.

L. 1909 je Zabrznška občina odstopila Slovanskemu planinskemu društvu les za gradnjo Prešernove koč na vrhu Malega Stola, ki je bila slovesno otvorjena 1.1910. L. 1926 je bila koča razširjena in letos bo proslavila ta postojanka, ki jo upravlja podružnica SPD v Kranju, 30-letnico svojega obstoja. Pod Stolom je kranjska podružnica L. 1939 slovesno odprla svoj novi Valvazorjev dom, ki ustreza vsem zahtevam planinske postojanke. V prihodnjih letih namerava podružnica SPD v Kranju napeljati električni tok v Valvazorjev dom in vodovod.

Kranjskogorska podružnica SPD namerava letos napeljati električni tok v koč na Gozdu, ker L. 1939 ni imela zadostnih denarnih sredstev. Z obnovitvijo avtomobilske ceste na Vrščic je ta postojanka mnogo pridobila.

Podružnica SPD v Novem mestu je kupila svet za novo planinsko postojanko na Paležu, zasino pa je treba urediti zavetišče »Pri gosposčini«. Na Gorjancih je potrebna primerna planinska postojanka ter je upati, da bo ta akcija letos uspela.

Na Boču snujeta novo planinsko postojanko podružnici SPD v Rogški Slatini in Poljčanah, ki sta izdelali načrte za nov planinski dom, zemljišče je pripravljeno, denarna sredstva so zbrana, vendar ne more priti do realizacije načrta, ker so med navedenima podružnicama spori. V korist planinstva bi bilo, da se nesoglasja čim prej odstranijo in da se čim prej pristopi k gradnji nove planinske koč. Ako se podružnici ne bi moglo sporazumeti, naj bi zadevo uredil glavni odbor SPD.

Podružnica SPD v Prevaljah je na Strojni 1054 m pri Janežu uredila planinsko zavetišče s štirimi posteljami. Strojna je ena najlepših razglednih točk v okoliših prevaljske podružnice.

Na Begunjski imata podružnica SPD v Radovljici svojo postojanko Roblekov dom, kjer so se v preteklem letu izvršila razna popravila. Planinci z Bleda že dolgo stremijo za tem, da bi postavili novo planinsko postojanko na Pokljuki ter bodo v prihodnjih letih tudi izvršili svoj načrt, ko bodo razmere ustale.

Na Oslici je nameravala podružnica SPD v Rajhenburgu postaviti novo planinsko koč, nabavila je že potreben les,

vendar so nato nastopile v društvu nezdružne razmere, akcija je padla v vodo, podružnica pa je kupljeni les zopet prodala. Sedaj skuša dobiti v najem lovsko koč na Piješevici. Potrebno bi bilo, da bi ta mlada podružnica, ki se je šele pred dvema letoma odcepila od podružnice v Zidanem mostu, vztrajala pri svojem načrtu in na Bohorju postavila planincem potrebno zavetišče.

Tamar je znan vsem planincem. Sedanja postojanka ni ustrezala, zato je razteška podružnica SPD kočo razširila in postavila udoben planinski dom ob vznožju našega ponosnega Jalovca.

Ruško podružnico SPD je lani doletela nesreča, ker je pogorela dependansa »Planika« pri Ruški koči. Marljivo planinci niso izgubili poguma, marveč so letos sklenili, da bodo postavili nov planinski dom pri Ruški koči, ki bo ustrezel vsem sodobnim zahtevam planinstva poizmi in poleti. Na Pohorje je speljana avtomobilska cesta in je dograjena do Ruške koč, ki bo s tem mnogo pridobila. V načrtu je tudi postavitev planinske koč pri Plošu-Bajgotu, čim bodo na razpolago potrebna denarna sredstva.

Podružnica SPD v Srednji vasi je oskrbovala dve zavetiščih in sicer na Uskovičnici in na Konjšci, ki sta bili v prvi vrsti namenjeni mladim planincem.

Na Ljubniku od podružnice SPD v Škofji Loki zgradila razgledno teraso, vrh bo postal s tem še lepši in privlačnejši.

Na najvišjem vrhu Zasavja, na Kumu 1219 m, je trbovejska podružnica SPD prevzela planinsko zavetišče, treba bo še mnogo denarja, da bo ta sedaj zasila postojanka primerno urejena.

Pod Storžičem je pogorela planinska koča, podružnica SPD v Trzinu je kupila zemljišče, da postavi novo planinsko zavetišče v tem delu naših planin.

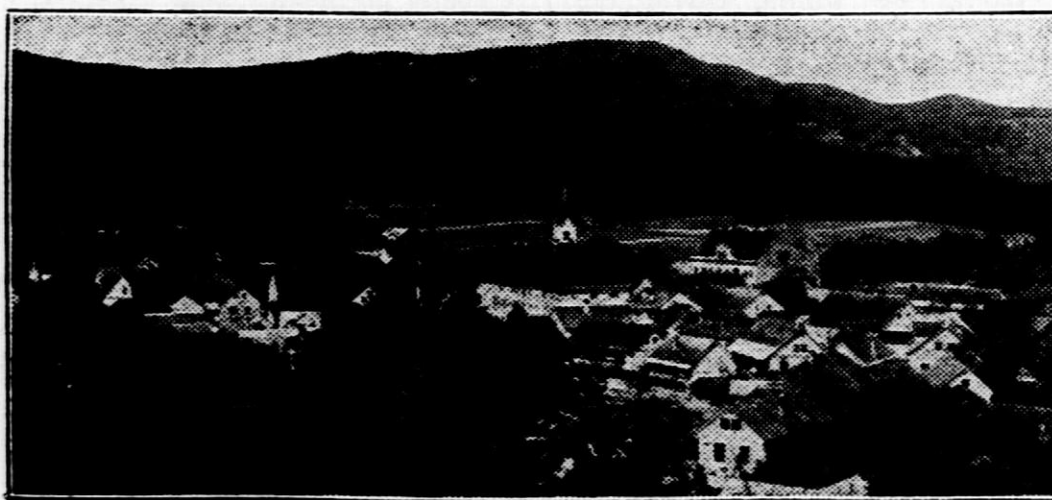
Nad Laškimi na Smohorju bo letos postavljena nova planinska koč, ki jo gradi podružnica SPD v Zidanem mostu.

Na Dolenjskem je mnogo lepot ki so tudi ljubiteljem narave še malo znane

Slovenska dežela ima mnogo naravnih lepot, ki vabijo prijatelja narave v svoje okolišje, da se naužije čistega in svežega zraka ter spozna lepoto naše domovine. Našo Gorenjsko krase visoke gore s snežnimi vrhovi in bistra jezera, Notranjska se ponaša s podzemeljskimi čudeži, pa tudi Dolenjska ne zaostaja s svojimi prirodnimi lepotami. Le žal, da Dolenjska

biti v svoje okrilje v mnogo večjem številu, kakor doslej. Predvsem bi bilo potrebno, da obiskovalcem nudimo vse potrebne udobnosti, ki naj jih spremljajo že priznana dolenjska gostoljubnost in prijaznost in ustrežnost, in da se potrudimo odkriti vse naše zanimivosti ter jih napraviti privlačne.

Mnogi dolenjski kraji so že znani in jih

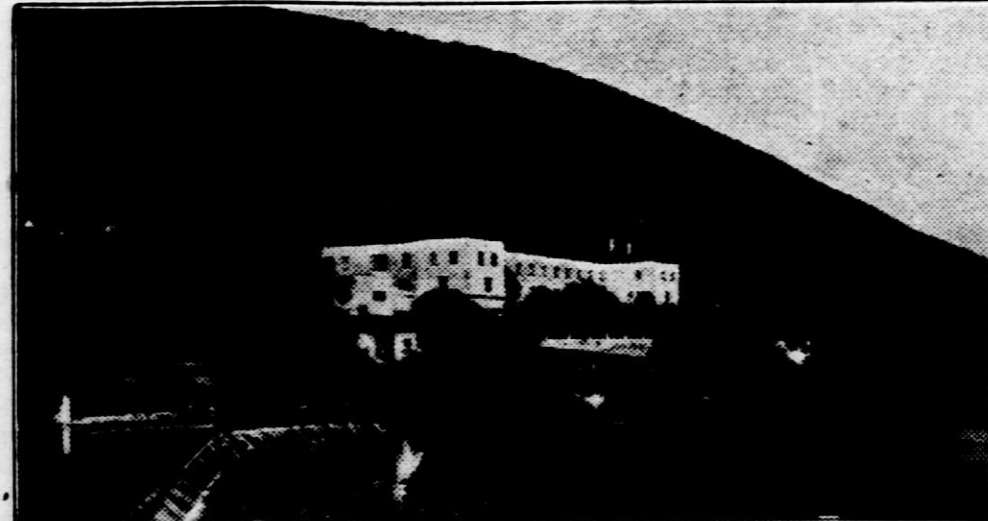
Dolenjske Toplice

po svojih naravnih lepotah in znamenitih dolenjskih posebnostih še ni dosegla tiste pozornosti ljubiteljev narave, ki bi jo zaslužila. Temu se ni treba čuditi, saj se tudi mnogi niti ne zavedajo vrednosti svojih naravnih lepot.

Vsa Dolenjska s svojim velovitim svetom, vinskih grič, plodnim poljem in zelenimi travniki, obsežnimi gozdovi, z mir-

no pride od več strani, a največ užitka najde ljubitelj narave, če ubere pot na Dol. Toplice in od tu na Podturn, odkoder vodi dobro uvožena cesta v Podstenice. V Podstenicah, kočevski vasi, je parna žaga lesnega trgovca Globočnika in urad državne uprave razlaščenih veleposesev Auersperga. Iz Podstenic se vije po samotnem gozdu med tisoč smrekami in bukvami lepa gozdna pot proti vasi Kunčenu.

»Ledeni jama« v Kočevskem hribovju. Ta jama je pri vasi Kunčenu. K njej se la-

Grad Soteska ob Krki

nični potoki in s svojimi biserom, temno zeleno in rib polno Krko, kakor tudi s svojimi neprevišnimi gozdovimi gorovji, je sen sam paradiz.

Dolenjska ima zaradi svoje ljubivosti in mikavnosti vse pogoje za razvoj tujeskega prometa. Čeprav je danes pozornost ljubiteljev narave obrnjena po večini na Gorenjsko in druge kraje naše lepe Slovenije, bi jih vendar mogli Dolenjski privla-

Tla krije gost zelen mah, sečna trava in gozdne cvetice, kar napravlja pot zelo mikavno. Nebroj dreves raznih velikosti, starosti in oblike, bele z mahom porasle skale, male senožeti s pisanimi cvetlicami krajšajo pot. Po uri hoda se znajmi gozd in popotnik ima razgled na daljše hribe. Od tu ni več daleč do Kunčena. Na severni strani se vidi gozd razvaline gradu Kunčenu, ki je bil nekoč last grofa Kunta.

Od Kunčena vodi pot po dolini in jarkih k »Ledeni jami«. V bližini je pašnik, ki hubezivo vabi k počitku, da se potnik ohladi, preden pritoji k jami. Ob robu jame so velika, naravno obokana vrata, skozi katera se vidi globoko v jami skale in v kosi ledu. Steza v jamo je zelo strma in gladka. Kolikor globlje se pride, tem hladnejše je. Jama je 101 m dolga, 80 m široka in 57 m globoka. — Ob potresu 1. 1895 je padlo mnogo skalovja s stropa na tla in tam zamrznilo v ledu. Tu se dobe tudi stara in z mahom porasla debla, med katerimi se blešči kosi ledu; dobe se tudi ledeni kapniki. Na levi strani pa je zamrznjeno lesketajoče se jezero, v katerem leži mnogo debla. Zadaž na steni se vidi različne ledene podobe in kapniki, za temi pa se sveti ledeni zastor.

Za zastorom pelje ledena steza pod ledeno jezero, kjer je mnogo med ledom z zamrznim mahom poraslih debel.

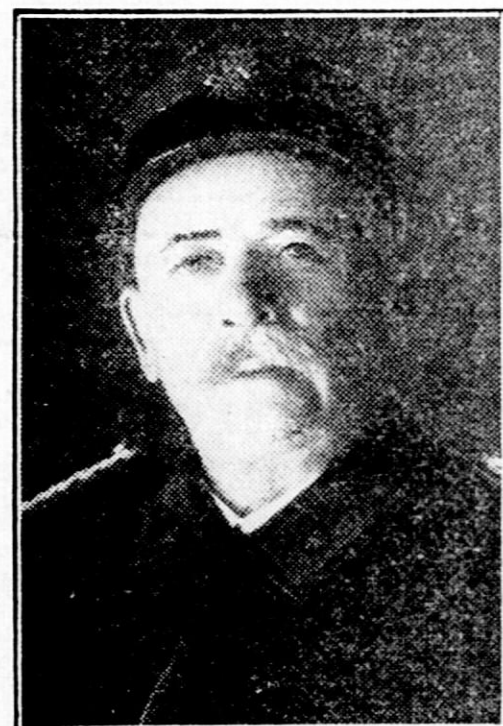
Po povratku iz jame nas vodi lepa gozdna pot v pol ure oddaljeno vasi Rdeč kamen, ki se doblja ime od rdečega apnenca, ki se s svojimi kremenčevimi žilami lepo svetli.

Precej strma in kamenita pot vodi popotnika na Toplo reber, nad katero se vzdiguje hrib Sv. Peter s cerkvico, ki je Dolenjskem priljubljena božja pot, kamor zlasti o sv. Petru prav radi prihajajo iskati tolažbe in utehe. Pri Sv. Petru je ena izmed najlepših razglednih točk Dolenjske grčevja. Na severu se vidi Juljske Alpe in Karavanke s svojimi snežnobeli vrhovi, na zapadu Snežnik, na jugu in vzhodu štajersko in hrvaško hribovje, spodaj pa se vije med travniki in lepim rodovitnim poljem lena Krka. Vidi pa se tudi Novo mesto in Žužemberk. Od tu se pride v picli pol uri hoda v Sotesko, odkoder smo v eni uri zopet na izhodni točki ali pa tudi na železniški postaji Strazha—Toplice. Med potjo se potnik lahko na Gor. Polju v gostini Klince pokrepa z dobro postrežbo.

Zlata poroka

Ljubljana, 15. junija

Jutri bosta praznovala zlato poroko daleč naokrog znani bivši vratar tobačne tovarne g. Karol Lavrenčič in njegova soproga Marija. Zlatoporočnica, ki sta oba iz bližnje mariborske okolice, iz Kač oziroma Studencev, sta v svojem zglednem zakonu vzgojila devet otrok, ki sta jim znala vsem preskrbeti poklice, v katerih se marljivo udeležujejo.

stvuejo. Gospoda Lavrenčiča se posebno spominjajo tisoči uslužbencev in uslužbenk, ki so bili kdajkoli v teku let, ki jih je preživel v tovarni, tamkaj zaposleni, kajti Lavrenčič je stopil v pokoj šele 1. 1930 po 45 letih vestne službe. Jubilant se je mnogo udeleževal tudi v gasilstvu. Dolgo vrsto let je bil načelnik tovarniške gasilske čete pa tudi član župnega načelstva. Jubilantu, ki bo v kratkem praznoval tudi svojo 75letnico, in njegovi soprogi želimo, da bi praznovala po zlati poroki tudi še naslednji poročni jubilej.

Slovenskim županom!

V blagajno Protituberkulozne zveze prihajajo prvi tisočaki za sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov. Žal pa je zveza prešla tudi že prva obvestila, da njeni prošnji počinke občinske uprave zaradi pomanjkanja sredstev ne morejo ustreči.

Zveza je prepričana, da bo odklonilnih sklepov zelo malo in samo od strani najbolj revnih kmetijskih občin. Ogromna večina slovenskih občin pa bo pokazala, da njih uprave dobro razumejo, kaj pomeni za mali slovenski narod jetika. Slovenski župani bodo ponovno pokazali, da so oni res nosilci slovenske socialne in kulturne vzajemnosti in resnični predstavniki našega narodnega občestva, ki je polno plemenitih vrlin. Naš narodni ponos, naša čast zahtevata, da prošnjam Protituberkulozne zveze slovenske občine v polnem obsegu ugodne. Ne mislite, da prosijo zveza, prosijo upadli, bedni in revni bolniki, njih ubogi otroci in skrbne žene!

Zveza je poslala vsem slovenskim županom prošnjo, naj prispevajo v breme občinskih proračunov za sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov po 1000 din, zdi pa se, da mnogo občin teh prošnji ni razumelo tako kakor so bile napisane, ter jih niti niso vzele v pretes. Čas hiti, potrebe so z vsakim dnem večje in ni izključeno, da jih bodo sedanji resni časi podvojili, če ne celo potrojili. Zato prosijo zveza vse župane, naj z ugodno rešitvijo teh prošnji ne odlašajo. Ne smemo izgubiti vere, da bi nad 400 slovenskih občin ne bilo sposobnih za ustanovitev sklada, ki naj doseže že v doglednem času vsaj 500.000 din.

Zato se zveza ponovno in nujno obrača na vse slovenske župane in odbornike občinskih uprav s prošnjo, naj se v pojmovanju zvezinih ciljev čim preje odzovejo njenim pismom.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani, dne 15. junija 1940. Tajnik: dr. France Debevec, s. r. Predsednik: dr. Joža Bohinjec, s. r.

